

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

I. Necesidad de un exámen de conciencia (2)

Sería abusivo decir que sólo en la Argentina se da tal crisis. Esta es una realidad que invade a todo el mundo. Pero la dimensión mundial del grave deterioro moral no puede ser invocada como un pretexto para eludir la responsabilidad de enfrentarlo consciente y decididamente.

Nosotros, los pastores fieles a nuestra misión, debemos hoy destacar las luces y sombras que se ponen de manifiesto en la vida moral de nuestro pueblo, y anunciar el Evangelio que ilumine y fortalezca su espíritu.

Porque necesitamos salir del presente estado de postración, que anula nuestras posibilidades, los argentinos han de examinarse con humilde sinceridad sobre su comportamiento y han de tomar conciencia sobre la proyección comunitaria de sus actos. La detestación de los yerros cometidos y la voluntad firme de enmendarlos ha de acompañar este examen de conciencia. A ello estamos obligados todos, sabiendo que cuanto más fuerte y representativo es un sector social, tanto más es responsable de la presente situación y de su superación. También nosotros, como pastores, no podemos menos que examinarnos delante del justo Juez sobre el ejercicio de nuestra tarea de ayudar a la formación de una recta conciencia moral, en todos los órdenes: personal, familiar y social.

(Conferencia Episcopal Argentina)

Izreki o upanju

V vsakem od nas je pričakovanje, ki ga imenujemo upanje. (Platon)

Upanje nas stalno vzpodbuja: naprej, naprej! Vse do groba. (Goldsmith)

Upanje je kot nočno nebo; nikdar ni tako temno, da ne bi odkrili kake zvezde. (Feuillet)

Človeku se lahko zabrani vse, razen upanja v prihodnost. (Gambetta)

Up je predplačilo, ki ga daje sreča. (Rivarol)

Upanje ne pusti nesrečnega nikogar, ki ga išče. (Beaumont)

Še ni bilo prevarano upanje, ki si ga je bil izbral človek za posodo svojega življenja; nihče ga ne more prevarati, tudi ne smrt. (Ivan Cankar)

Upanje v človeškem srcu je podobno plutovini v vodi. Včasih je lahko potisnjeno do dna, toda vedno splava na površje. (Dumas, sin)

50
LET

DUHOVNO ŽIVLJENJE

BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE ODREŠENIKOVEGA ROJSTVA
želi vsem svojim sodelavcem, naročnikom, bralcem in prijateljem
„Duhovno življenje“

V pričakovanju Odrešenikovega prihoda

Stopamo v novo cerkveno leto. Spet se bodo pred našimi duhovnimi očmi odvijali dogodki iz zgodovine našega odrešenja, da bi se ob njih bogatili mi vsi. Vsi dobro čutimo, v koliki meri smo mi sami v svetu, v katerem živimo, še neodrešeni, pod vplivom Bogu sovražnih sil. Hvala Bogu za milostni adventni čas; koristno ga uporabimo za spreobrnjenje!

Cerkev nam postavlja v adventni čas tri učitelje in vzornike: preroka Izaija, sv. Janeza Krstnika in Marijo, božjo in našo mater. Vsaka teh oseb bogati advent in nas pripravlja na Gospodov prihod ob božičnih praznikih.

Prerok Izaija, evangelist stare zaveze, poživlja našo vero.

V Izaijevi, tej najobsežnejši in najlepši preroški knjigi stare zaveze je napovedanega veliko tistega, kar se je pozneje izpolnilo na Jezusu, zato je Izaija dobil vzdevek „evangelist stare zaveze“. V nazareški sinagogi Gospod bere odlomek iz te knjige in potem slovesno izjavi: „Danes se je to pismo izpolnilo, kakor ste slišali“ (Lk 4, 21). Ko pridejo učenci Janeza Krstnika z vprašanjem: „Ali si ti, kateri mora priti, ali naj

drugega čakamo?“ (Mt 11, 3), Gospod spet odgovarja z Izaijevimi besedami. Na Izaija se sklicuje Janez Krstnik, ko o sebi pravi, da je le „glas vpijočega v puščavi“. Cerkev že ve, zakaj prebiramo preroka Izaija v adventnem času in v božičnih praznikih. Nikjer drugod ni tako lepo napovedano Jezusovo trpljenje in njegova smrt kot zadostilno dejanje za odrešenje vsega človeštva kakor v Izaijevih spevih božjega služabnika. Poglavljanje v preroka Izaija poživlja našo vero, bolje in globlje spoznavamo Jezusa in veliko delo njegove neizmerne ljubezni, ki se je dobesedno do zadnjega diha darovala za nas. Živimo v času precejšnje verske zmede in krize. Skušajo se minirati nespremenljive trdne verske resnice in moralna načela. Nihče ne zahteva, da vedno samo ponavljamo stare katekizemske obrazce, odprti moramo biti za porajajoča se vprašanja, ki jih prinaša čas. Ko iščemo primerne odgovore na sodobna vprašanja, pa moramo paziti, da ohranjamo pristnost božjega razodetja.

**Janez Krstnik oznanja
krst spreobrnitve za
odpuščanje grehov.**

Druga oseba, s katero se v ad-

V adventnem času „nosijo Marijo“ (Maksim Gaspari)

ventu posebej pogosto srečujemo, je Janez Krstnik, Kristusov predhodnik. Sveto pismo hvali že njegove starše, očeta, duhovnika Zaharijo, in mater Elizabeto, ki je bila Marijina sorodnica. Ob njegovem prihodu na svet so se godile čudežne reči, da so se ljudje po pravici vpraševali: „Kaj neki bo iz tega otroka? Gospodova roka je bila namreč z njim“ (Lk 1, 66). Iz njegovih otroških in deških let nam ni nič znanega. Nedvomno so ga svetniški starši vzorno vzgajali, pa tudi Bog, ki ga je določil za vzvišeno nalogo Odrešenikovega predhodnika, ga je usmerjal kvišku. V primerni življenjski dobi je odšel v puščavo. Ni nam znano, če se je pridružil kakšni esenski skupini in se je v družbi teh puščavnikov

posvečal molitvi, preučevanju svetega pisma in askezi. O njem je pisano, da se je oblačil v obleko iz velblodje dlake ter imel okoli ledij usnjen pas. Njegova hrana so bile kobilice in divji med. Za bivališče in počivališče mu je služila kakšna skalna votlina. Ko je prišel njegov čas, se je brž odzval božjemu klicu ter začel obljubljenemu Mesiju pripravljati pot. S spokornimi govori in krstom pokore je klical judovskemu ljudstvu, naj odstrani iz duše grehe in tako pripravi pot Mesiju, ki prihaja, da popelje svoje ljudstvo iz sužnosti greha v obljubljen mesijansko kraljestvo. Njegov nastop je prinesel velik duhovni pretres, vse se je zanimalo zanj. Do vseh ljudi in slojev, ki so bili dovtetni, tudi

do vojakov in cestinarjev je bil blag in usmiljen, samo do farižejev je bil silno oster, kajti pri njih ni opazil nobene dobre volje za spreobrnjenje. Imel je srečo, da se je ob Jordanu srečal z Jezusom ter ga na njegovo zahtevo tudi krstil. V njem je spoznal obljubljenega Mesija in ga predstavil ljudstvu: „Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!“ Janez Krstnik je bil ponižen, zavedal se je neizmerne razlike med njim in Jezusom: „Jaz krstim z vodo, on pa s Svetim Duhom.“ V njem ni bilo trohice zavisti, kakršna se je pojavila v njegovih učencih. Zato je rekel: „Jaz nisem Kristus, marveč sem poslan pred njim. Kdor ima nevesto, je ženin; prijatelj ženinov pa, ki stoji in ga posluša, se zaradi ženinovega glasu srčno veseli. To moje veselje je torej dopolnjeno. On mora rasti, jaz pa se manjšati“ (Jan 2, 28—30). Janez Krstnik ni doživel glavnega dela Jezusovega javnega delovanja. Častitljiva je bila njegova mučeniška smrt, ker je branil svetost zakonske zveze in očital kralju Herodu Antípi njegovo prešušno zvezo z ženo njegovega brata Filipa. Kristus ga je pred svojimi učenci hvalil zaradi njegovega značaja, spokornosti in visokega poslanstva. „Resnično, povem vam: Med rojenimi od žena ni vstal nobeden večji, ko Janez Krstnik“ (Mt 11, 11). Janez Krstnik je živel v veri in zaupanju v Kristusa in njegovo delo. Duha spokornosti in velikega zaupanja

v Kristusovo odrešenje naj izprosi tudi nam vsem.

Marijo, dekle Gospodovo, vodi ljubezen

Tretja oseba, na katero nas Cerkev v adventnem času posebej opozarja, je Marija, božja in naša mati. V adventni čas je postavljen praznik njenega brezmadežnega spočetja. Tudi ta velika odlika ji je bila podarjena zaradi njenega božjega materinstva. Marija v vsem svojem življenju ni storila nobenega greha, ostala je vedno brezmadežna. Vsakoletno obhajanje tega Marijinega praznika naj nas podžiga, da bomo bolj ljubili Marijo in posnemali njen zgled.

Nekdaj smo po vseh župnijah pri nas opravljali v adventu zornice, zgodnje jutranje maše v Marijino čast. Ona se je gotovo najlepše pripravljala na Gospodovo rojstvo, saj je njega, ki je prihajal na svet, nosila pod svojim srcem. Ko je spoznala, kaj je božja volja, je brez pomisleka izgovorila za vse življenje odločilno besedo: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi“ (Lk 1, 28). Pod vodstvom Svetega Duha je Marija dobro poznala starozavezno razodetje, kar nam odkriva njen hvalospev Magnifikat. Imela se je za božjo stvar, katere edina naloga na svetu je: služiti Bogu, izpolnjevati njegovo voljo, in sicer ne prisiljeno, ampak veselo, z ljubeznijo. Vse Marijino življenje

je bil en sam hvalospev sveti Trojici.

Priporočajmo se torej naši nebeški Materi, naj ogreje naša dostikrat hladna srca z ognjem svoje ljubezni, da bomo bolj ljubili Boga in ljudi. Marija, pomagaj

nam, da se bomo dobro pripravili na letošnji božič in učlovečeno Besedo vse bolj razodevali s svojim življenjem.

Janez Jenko
koprski škof

MOLITEV MOŽA PRED JASLICAMI

Gospod, nisem več otrok, pač pa prehitro postaran mož in oče. Življenje se mi je prevesilo že v drugo polovico.

Približuje se mi tvoj drugi prihod v večnosti.

V veri in upanju ga pričakujem, ker si ti, Gospod, stalno navzoč v meni.

Vedno bliže je, zato ostani z mano in se mi razodevaj:

po vsakodnevnih darovih in uspehih, pa tudi neuspehih in težavah,

po vsakodnevnih stikih z ljudmi v službi in z domačimi,

po ženi in najinih otrocih, ki jih vodiva k tebi.

Pripravljam se na tvoj prihod,

vendar tako, kot si jaz zamišljam, da je najbolj primerno.

Podoben sem vznemirjeni gospodinji, ki bega po hiši

in želi pred tvojim prihodom postoriti še to in ono.

Gospod, ustavi mi korak, utiri mi misli v pravo smer

in obrni mi moj pogled tja, kjer te lahko resnično najdem.

Obema z ženo namigni in povej,

kako naj skupaj iščeva in ohranjava tvojo bližino.

Če tako, da izpolnjujeva to, kar od naju pričakuješ,

potem te prosim, da nama pri tem pomagaš.

Odpiraj naju drugega pred drugim

in z najinih src snemi zastor, za katerega se ničlikokrat skrivama.

Očisti in pripravi naju za svoj veličastni prihod,

da se najini srca zganeta in ne bova kot tvoji sodobniki spraševala:

Kdo je ta?, pač pa v vsem prepoznala tebe,

ki si se rodil iz Očeta.

da nas Očetu vrneš.

Janez

Božična voščila slovenskih škofov

Spet bomo po božji dobroti doživeli božične praznike, ki nas bodo živo spominjali na dogodek, „ko se je razodela dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega odrešenika. Rešil nas je ne zaradi pravičnih del, ki smo jih mi storili, ampak po svojem usmiljenju“ (Tit 3, 4—5). Te dni nam bo z vso zgovernostjo Bog „govoril po Sinu“ (Hebr. 1, 2). Beseda, ki je postala človek, je postala tudi vsa vsebina sveta in našega življenja. Zato nam božič ne sme biti le nekaj vsakoletne romantike in pobožnih čustev. Kristusovo rojstvo ni samo zgodovinska preteklost, temveč nenehna sedanjost. Zaradi njegovega prihoda je postalo življenje drugačno. Noben zgodovinski dogodek ni življenje na svetu tako odločilno preoblikoval, kakor ga je Kristus s svojim prihodom, oznanilom, smrtjo in vstajenjem.

Vsebina božičnega oznanila je: Bog prihaja na našo zemljo kot luč sveta, kot gospodar zgodovine, kot upanje narodov. Odslej ne more nobena noč biti povsem

temna, ker v vsako noč sije luč upanja. Oddaljeni Bog je postal „Bog med nami“, Bog, ki oblikuje našo zgodovino.

V luči tega veselega božičnega oznanila se tudi letos vsi potrudimo, da bomo lepo podoživljali božično skrivnost in jo podaljševali v vse svoje življenje. Božič je praznik usmiljene božje ljubezni, zato skušajmo tudi mi vsi v teh dneh še bolj širiti usmiljenje, ljubezen in dobroto okrog sebe, do vseh ljudi, posebno še tistih, ki so naše ljubezni še posebej potrebni: bolniki, invalidi, starejši in osamelci. Naj bi ne bilo nikogar med nami, ki bi ob spominu na lepoto nekdanjih božičnih dni te dni občutil žalost zapuščenosti in pomanjkanja ljubezni.

Vsem sobratom duhovnikom, redovnikom in redovnicam, vsem pastoralnim sodelavcem, kakor tudi vsem dragim vernikom in vsem ljudem dobre volje, doma in na tujem, želimo obilje božje milosti, božične sreče in veselega darovanja. Vaši škofje

SILVESTROVO

...spet se nocoj izteče leto zgodovine. Vzravnajte se mi, pleča, in sprostiti, ozrite trudne se oči tja gor, oddahni se, srce, zbežite vse grenke misli — na vigilijo novih zor.

Vinko Beličič

Božič v naših družinah

Božič je spomin zgodovinskega dogodka: tedaj se je rodil kot človek Jezus iz Nazareta, božji Sin. Ta za posameznika in ves svet tako važni datum naj bi slehernik, tudi že otrok, globoko doživljal!

Uvod v božič je sveti večer. In središče svetega večera v naših domovih so zlasti za otroke jaslice.

Ko začneta oče in mati škropiti in kaditi stanovanje, naj rečeta: „Praznujemo rojstni dan Jezusa, našega božjega Odrešenika.“ Mame in otroci naj imajo med tem obre-

dom v rokah smrekovo vejico ali prižgano svečko. Škropljenje in kajenje naj spremlja molitev angelovega češčenja; če je pri tem navzočih več malih otrok, pa rajši pesem „Poslušajte vsi ljudje“.

Obhod se konča pred jasilcami, kjer naj bodo prižgane le lučke pri jaslicah in na dreveščku. V jaslicah naj še ne bo Deteta. Majhni otroci naj položijo v jasli slamice, ki so jih s svojo pridnostjo zbrali v adventu, ali pa naj polože na pot prav tako nabrane kamne.

Oče prebere iz evangelija poročilo o Jezusovem rojstvu, mati pa položi v jasli kip Deteta, ki ga je že nosila med blagoslavljanjem stanovanja.

Vsi skupaj zapojejo pesem „Sveta noč“, nato pa zmolijo kratko zahvalno molitev, npr.: „Dobri Oče, hvala ti, da si nam poslal na zemljo svojega Sina, ki nam je spet odprl vrata v nebesa. Naj bomo tudi mi tako dobri, kot si ti!“

Šele sedaj zasvetijo sobne luči.

Sledi obdarovanje, a naj bo skromno: pastirji so Jezusa v njegovi popolni revščini obdarovali s skromnimi darovi.

Če je le mogoče, se udeležimo polnočnice, če je mogoče, slovenske.

Tudi po božiču se ob jaslicah vzgajajmo k ponižnosti, skromnosti, dobroti, čistemu veselju.

O božiču

Zadnja šolska ura se je vlekla. Pater Leopold, v novi kuti, je meril razred z metriskimi koraki in bistro pazil na raztresene učenke. Sestra Ljudmila bo hotela, da še pojeva kosilo, je pomislila Olga, in potem pa bova noreli na avtobusno postajo kot dva žrebička. Še dobro, da ni veliko snega!

„Si videla,“ ji je pojasnjevala sošolka Anči, „ves Uvod h Krstu pri Savici se bomo morali napiliti čez praznike! Da le more biti katera nuna tako neusmiljena!“

„Anči, k tabli!“, je zagrmel katehet.

„Ojoj, mama mila!“ je zajavkala Anči in tekla na oder. (Saj bi šla počasi, ampak s tem bi že na daleč pokazala, da ni pripravljena!)

Pa, predno je spet pater odprl usta, je pozvonilo.

„Enkrat si se rešila, kajne,“ se je nasmehnil, „drugič se pa ne boš!“

Zares je sestra Ljudmila vztrajala, da sestri pospravita vsaj juho, saj je tak mraz in postaja tudi ni pred nosom. Melanija je pograbila kovček, Olga torbo in ubrali sta jo po zasneženi bližnjici.

„Kaj so tebi tudi dali počitniško nalogo?“ je spraševala mlajša, Olga. „Pa še koliko!“ se je nakremžila Melanija. „Sosedov Mirjan mi je obljubil, da me bo

učil smučanja, pa ne vem, če bo kaj.“

Prihiteli sta še pravočasno. Pri postajni gostilni je že stala lepa gruča ljudi in ko je avtobus, že poln, pripeljal, nikakor niso mogli vsi gor. Z razočaranimi in zaskrbljenimi obrazi so se ostali vrnili v gostilniško vežo in med drugimi sta sestri presenečeni našli tudi Mirjana, Darinko in Bogdana.

„Poglej jo no!“ je Mirjan pomenljivo pogledoval Melanijo, ostale domačine pa kar prezrl.

„Kaj pa sedaj?“ je bila Melanija radovedna.

„Hočeš, da čakamo večernega avtobusa? Samo bojim se, da bo spet poln. Pred prazniki smo in vsi hite domov!“

„Lastniki te gostilne so sorodniki naše mame,“ se je domislila Olga. „Ampak do sedaj še nikoli ni tega nihče omenil. Naj jih sama spomnim na to? In potem? Ali pa naj se do jutri vrneva v zavod?“

„Ne, v zavod pa že ne!“ je protestirala starejša.

Mimo je pripeljala stara kočija in Mirjan se je udaril po čelu. „Jo že imam! Najemimo kočijo, šlo bo počasi, ampak šlo bo.“ Tekel je za kočijažem, spustila sta se v živahno prerekanje.

„Sto dinarjev hoče za pot,“ je izjavil, začel obračati žepe in šteti svoje bogastvo. Tudi sestri sta spraznili denarnici, pa do sto dinarjev je bilo še daleč!

„In vidva?“ se je Mirjan maenkrat spomnil na Darinko in Bog-

dana. Še onadva sta stresla na mizo vse, do zadnje pare. Vsi skupaj so nabrali devetindevetdeset dinarjev. „Manjka le en dinar“, so dopovedovali kočijažu, ki ni vedel, ali ga študenti vlečejo za nos ali ga zares nimajo.

Pot se je vlekla. Pričelo je snežiti in petorica se je, vsa premražena, stiskala pod lahno odejo. Kočijaž je zgrbljen sedel na kozlu in konj se je sunkoma poganjal naprej. Le malo voz so srečavali, pešcev pa, razen po vaseh, sploh ne. Vse je bilo tiho, zagrnjeno s snežnim plaščem. Mirjan, ki je nekaj časa s trudom zabaval nasproti sedečo Melanijo, je utihnil. Darinka si je drgnila otrple prste, naenkrat je Bogdan, odločno in obenem v zadregi, odprl svoj kovček in ponudil svoje bogastvo. Bilo je kup umazanega perila, ki je neprijetno zaudarjalo, pa dekleta se niso dosti pomišljala. Z veliko vnemo so kar čez čevlje in snežke obuvale prepotene nogavice, se smejale in si

zavijale kolena z ostalim perilom. Mirjan je to početje nekaj časa vzvišeno opazoval, potem pa se je tudi sam lotil. „Ampak, človek božji,“ se je norčeval, „kdaj pa je bilo vse to zadnjikrat oprano?“

„Mama vsake toliko časa pride v mesto in odnese vse umazano,“ je Bogdan razlagal, „sedaj pa je že nekaj časa ni bilo!“

„No ja, saj se bomo doma skopali,“ se je tolažila Melanija in stegovala noge daleč proč, da ji ni preveč zaudarjalo. Tako so se, smrdeči in zardeli, pa vendar že bolj živahni, v temi pripeljali do domačega mesteca. Pri prvem križišču je kočijaž ustavil. Protestirali so, da še niso doma, pa ni nič pomagalo. „Do sem smo se zmenili,“ je vztrajal. „Vam prav malo manjka do doma, jaz pa se moram še vrniti.“ Bogdan je spet stlačil v kovček umazano perilo in na hitro so se poslovili.

Doma je sestrama presenečena mama zavrela vina in ju spravila v posteljo.

Po božični maši se je Olga pred cerkvijo srečala z Bogdanom. „Samo če pomislim, da sem se upal ponuditi tiste cunje...“ je začel.

„Le zakaj? In kako so nam prav prišle! Kako se je mama smejala, ko sem ji povedala!“

„Moji pa ni bilo posebno všeč. Pravi, da sem še vedno isti teliček! Pa bom to leto maturiral, veš, Olga!“ Premagal je svojo boječnost in jo strmo pogledal.

„Saj ti še nisem voščila za

praznike,“ se je izvila iz zadrege. Stisnila sta si roke in se gledala...

Mirjan je držal besedo in učil Melanijo smučanja, Olga pa je hodila po sobi in ponavljala:

„Šest mescev moči tla krvava reka, Slovenec že mori Slovenca brata...“

Mama je odprla vrata in ji napovedala obisk. V predsobi je našla Darinko z Bogdanom.

„Toliko časa me je silil, da sem morala z njim,“ je dekletke smeje priznavala. Ne vem, če veš, da sva si malo v sorodu in to izkorišča!“ Ker fant še vedno ni našel besede, je dodala: „Hočeš, da še mi preizkusimo sneg?“

Na dreveščku so se prižigale in ugaševale barvne luči, katerih pa Olga ni videla.

„In potem? In potem, teta?“ je spraševala nečakinja Nina. „Povej, kako je bilo potem?“

„Potem?“ se je iz predstav predramila Olga.

„O veliki noči sva se spet srečala. Z njo pa je prišla vojska, a on je vseeno upal. — Vrtinec pa ga je pograbil s seboj in gá ni več spustil... Vidiš tisto sliko na steni? Tam stoji, skupaj s tvojim stricem, mlad in tako življenja željan!“

Zakaj so naenkrat vse božične lučke pordele? Zakaj je ugasnilo sonce? Vstala je le vročina, ki žge!

„Teta, kaj ti je? Si bolna? Prišla sem z maminim vabilom, da svetli večer preživiš pri nas,

da ne boš sama, razumeš!“

„Nisem bolna in nisem sama. Ob praznikih me spremljajo spomini. No, pa morda bom prišla, le pojdi, saj sedaj veš — in vse pozdravi!...“

Prvo uro po počitnicah je bila vprašana „Uvod...“ Z drhtečim glasom, da se je nuna zavzela, je deklamirala:

„...Ne jenja pred,
dokler ni zadnja sraga
krvi prelita,
dokler njih kdo sope,
ki jim bila je vera
čez vse draga...“

Sobo je zajel večerni mrak, luči so se še naprej prižigale in ugaševale, na steni se je nasmihal mlad fant. Olga pa je brezizrazno strmela predsé...

Rezi Marinšek

O, noč neizmerne sladkosti! Kolikor je src po slovenski domovini, toliko pesmi se ti je pelo, kolikor rosnega biserja pomladi na trati zeleni, toliko solza nebeške radosti je izplakalo to noč ljudstvo ob Triglavu od turških dni pa do danes.

Vsa zemlja je Betlehem, vsi ljudje so otroci... Vsi? O, Bog! Kaj bi počeli otroci slovenske matere, da nimajo svojega božiča, svoje polnočnice, svojih jaslic, svojih božičnih pesmi, svojega upanja v rojenega, Večnoživega — kaj bi počeli brez Boga!

Ivan Pregelj

Na peči

(Božična zgodba)

Petero jih je bilo, dvoje fantov in troje deklet. Vsi drobni, bledikasti; svetle oči so gledale kakor iz sanj. Sedeli so v krogu na široki peči, tesno drug ob drugem. Sami so bili; v prostrani, skoraj prazni izbi je bil mrak.

„Pogovarjajmo se!“

„Najprej o prešcah!“

Govorili so šepetaje, počasi, drug za drugim, kakor ob molitvi; ne spogledali se niso ne ganili.

Tiho, po prstih so prihajale sanje.

Ob vernih dušah je. Prelepo jesensko jutro se drami; bele megle se vzdigajo, plavajo od holma do holma, vzpno se proti nebu ter utonejo v jasnini; njih uboga dušica, bel oblak, plava samotna — barčica na neizmernem morju.

Pred hišo stoje sosedovi in kličejo. Malhe čez rame, na veselo pot!

Kakor v samo sonce gre, kakor v sama nebesa; zložno se vije pot vkreber, med vrhovi in senožetmi; tam pisana hišica, ki se prijazno smehlja izza jablan; tam bela, na pol gosposka hiša, ki gleda visoko in prazniško z zelenimi okni ter pravi: Prešco boš dobil, lepo pečeno, rumeno in hrustavo; tudi boš dobil hrušk in krljev, morda še kozarec jabolčnika povrh; ali če si obut, si čevlje obriši, če si bos, si noge umij v travi, preden

prestopiš ta lepi prag!“ — Zmerom dalje, iz rebri v reber, s hriba v dolino, od hišice do hišice, od hiše do hiše, in malha se čudežno polni. Komaj stoje v veži, komaj zmoliijo kratek očenaš za verne duše, se prikaže prijazna gospodinja in prinese v predpasniku vsega obilo. „Nate, otroci!“ — Kako blagi so ljudje, od sonca obžarjeni in od dobrote božje!

Vrh hriba počivajo, pod košatim hrastom, ter preštevajo bogastva svoja.

Na vse strani se v sončne daljave razpenja svet. Oči strme, srce je vse majhno in plaho od radosti, od čudnega koprnenja. Vzdignil bi se človek, razprostrl bi roke in bi poletel daleč, daleč — ta luč, ki je v zraku, bi ga sama nosila... Kaj se beli tam na obzorju? Zasveti se, ugasne, zasveti se; v belini še bolj bela, tiha sveča. Ali ni tam Ljubljana?

Vsi stoje, nemi gledajo v daljavo, Tam za gorami je sreča, tam je bogastvo, je samo večno veselje. In v srcih vseh se je oglasilo, je tiho odgovorilo: „Pojdimo!“ Kar po klancih, kar čez travnike, po kolovozih preko njiv, naravnost kamor kažejo oči...

Umolknili so. Izba je bila temna in tiha — kakor globoko brezno pod njimi. Molčali so dolgo in se niso spogledali.

„Zdaj o božiču!“

„O božiču!“

Stisnila sta se tesneje drug k drugemu. Zunaj stoji zima v kožuhu in mežika smehljuje skozi okno.

Trije dnevi so še do svetega večera; na delo je treba za jaslice. Vidva v hrib po mah; vidva reži-ta in lepita pisane podobe, štalico, sveto družino, svete tri kralje, pa-stirje in ovce; ti, ki si največji, pa naslikaj pisan prt, da bo tako lep kakor lani in ga pride gledat vsa soseščina! Jaslice stoje v ko-tu, velike in svetle, kakor kapelica. Zvečer, kadar gori samo še rdeča lučka pred njimi in je vse tiho, prihajajo po prstih, postavijo mi-zo pod jaslice in polagajo pred štalico rozine in orehe; za Jezu-sa, ki je ubog in lačen. Ponoči, kadar spe vsi in nihče ne vidi in ne sliši in je zunaj sneg, vstane Marija...

„Jaz sem slišal... Vzbudil sem se, pa je šumelo, kakor da bi kdo hodil, in luč pred štalico je močno svetila...“

„Kaj si videl?“

„Kako bi gledal... Marijo? Za-prl sem oči in sem molil. Strah pa me nič ni bilo...“

„Jaz pa sem videl angela, ki je molil pred jaslicami.“

„Kakšen je bil?“

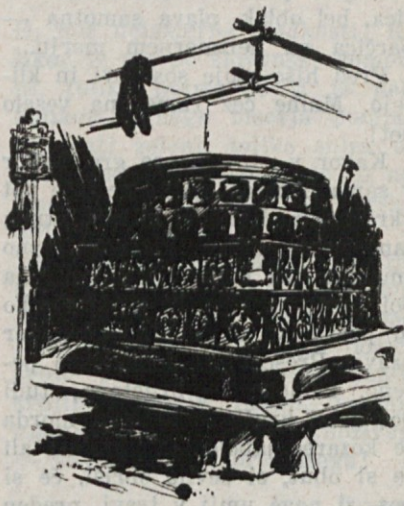
„Ko je odmolil, je šla luč, ok-rogla in svetla kakor sekira, vse po izbi in skozi okno proti nebu, med zvezde je šla...“

Od svetega Pavla zvoni; daleč se razlega pesem v zimo in noč. Blizu je polnočnica. Zunaj je sneg; kadar se vda tenka ledena skorja, se pogrezne noga do kolena. No-bena hiša ni temna; okno do okna, luč do luči. Vrata se odpirajo tu, tam; skoraj že gre procesija po belem snegu, pod belim nebom, še

bolj belimi zvezdami. Tisti, ki so prišli iz daljnih krajev, nosijo sve-tilke in mahajo z njimi, kakor da bi večje begale kraj poti.

Cerkev je žarko razsvetljena; tudi na velikem lestencu gore sve-če. Vse je, kakor da se je bil Je-zus rodil prav ta večer. Srce se vzdrami, vzdigne se, gre samo, vi-soko, visoko, vse polno sreče, ki ji ni mere ne imena. Luči trepe-čejo v dišavah, ki se vijejo kakor bela megla proti stropu; kor od-peva oltarju, ena sama radostna pesem, ki se razlega iz daljave v daljavo. Pred štalico kleče pastirji in prepevajo; visoko nad njimi sveti mirno zvezda repatica. Noč je svetla kakor dan; vse teme so ugasnile. Nič več skrbi, nič več žalosti. Nič več ne joka mati, ka-dar kleči zvečer pred posteljo...

Ivan Cankar

BOŽIČNI DNEVI

Zunaj je zima in mraz, sneg in led,
znotraj lučka pred jaslicami noč in dan gori;
zunaj zmeraj znova sovraštvo vznemirja svet,
znotraj okrepljena družinska povezanost, božični mir.

Kadar dvatisočletna božična pesem doni,
kadar se otroci veselo igrajo z darili,
stisnimo tesneje drug drugemu roko,
topleje si pogledjmo v oči...

Potem se spomnimo naših nesmrtnih duš;
z Jezusovo božično blagovestjo
jih bomo razsvetlili.

Milena Merlak

TRIJE KRALJI

„Zatoni, trpki dan slovesa!
Ugasni, krona zlatih, odpočitih ur!
Zbledite, prazniki! Obmolkní, hrup
neskončnih cest! Zaspíte, o drevesa!“

Uslišan zrem skoz mesečino:
pred mano svetli dol, in grič, in dalje
vse blažja luč — ko da Tri kralje
pospremlja spet v domovino.

Vinko Beličič

BOŽIČNA

Jezušček Alenke čaka,
v jaslicah leži in plaka,
Sama vojna krog in krog,
da se nas usmili Bog.

Pa poreče mu Alenka:
Res je naša doba grenka,
vendar, Jezušček, poglej,
vsaj otrokom se nasmej!

Kadar bomo mi dorasli,
bomo Tvoje ovce pasli,
vsi hodili Tvojo pot
milih misli in dobrot.

Zdaj pa, Dete, Ti pomagaj,
svoje želje vsem razlagaj,
iz ročice svoje daj
mir ljudem in dušam raj.

Lili Novy

Izobrazba in vera

(Nadaljevanje in konec)

V. Trdnost izobraženčeve vere

Po vsem povedanem nam ostane še važno vprašanje: ali more izobraženec tako trdno verovati v Boga, od njega razodete resnice in oznanjane nauke, kakor, recimo, že pregovorna „preprosta ženica“? Ali napredek v izobrazbi in učenosti ne slabi vere tako pri posameznih ljudeh kakor pri celih narodih? Ali se ne zdi, da zgodovina nekaj takega izpričuje? Ali torej ne velja izobražencem še posebno Jezusov opomin: Če ne boste kakor otroci, ne boste videli nebeškega kraljestva? Poskušajmo najti odgovor tudi na taka in podobna vprašanja!

Odgovor bi bil: Prava izobrazba je neka izpopolnitev človeka, neka požlahtnitev njegovega bista. Zato ga stori sposobnejšega za vse človeško dejanje in nehanje. Postane sposobnejši spoznati resnico, če jo išče in hoče spoznati, a tudi sposobnejši za opravičevanje svojega morda zgrešenega življenja, če se za to potruži. Če mu ne kaže priznati Boga, je spretnejši v prepričevanju, da ga ni, če pa ga išče, mnogo ostreje vidi v vsej naravi in v vsakem pojavu sledove njegove stvariteljnosti in previdnosti.

Kolikor ostajamo pri tej strani izobrazbe, lahko umemo, zakaj toliko ljudi pri izobraževanju izgubi

vero ali jim ta vsaj oslabi. Svet, v katerega je izobraževanje človeka vpeljalo, je še bolj razvnel v njem naravno poželenje blaga, poželenje mesa in napuh življenja. Če svojega življenja ne zna spraviti v skladnost s svojo vero in kot izobraženec še huje čuti razkol med obojim, rad izloči vero, kar mu je toliko lažje storiti, kadar je ta bila le bolj pobožna navada kakor pametna prepričanost o resničnosti tega, kar je veroval. Ker pa „nemirno srce“, po izrazu sv. Avgušтина, s tem ni utešeno, in ker so tisti, ki še verujejo in živijo po veri, živa vest, čuti pri vsem potrebo, da se opraviči pred seboj in pred drugimi, in pa da utiša očitke, ki ga vznemirjajo iz vere soljudi. Zato iznajdeva ugovore zoper Boga in upravičenost vere ter jih tudi širi.

Poznamo sicer tudi primere, rekli bi, pravno visoko stoječe nevernosti. Nemški filozof August Messer, ki je bil katoliško vzgojen pri jezuitih, je baje doživel polom svoje vere, ko ni mogel spraviti v sklad neskončne božje modrosti, vsemogočnosti in dobrote z nepopolnostjo sveta in bednostjo človeškega življenja. Odgovori, ki jih na to težavo dajeta krščansko bogoslovje in modroslovje, ga niso zadovoljili, ostal je pri mnenju, da oboje ni mogoče, in je izgubil vero. Ali je bila tega poloma zares kriva Messerjeva izobrazba? Ali ne bi prav tako razmišljal o

takih vprašanjih, četudi ne bi odšel v šole in morda prav tako padel v težave? Ne moremo nikomur videti v dušo, nikoli ne vemo, kaj vse se godi v njej in kako se spočenja in kako dozorevajo v njem drže in prepričanja, iz katerih in po katerih nato živi.

Izobrazba je večja sposobnost pravnega spoznanja in ravnanja, če vsebuje voljo do resnice, do vsake resnice, in do spoštljive uklonitve pred skrivnostjo, ki je ne moremo doumeti. Ni narobe, da človek skuša čim bolj umeti in spoznati svet in življenje, vse stvarstvo in tudi Stvarnika. Za to nam je Bog dal um. A volja do resnice terja ne le, da to neudrudno iščemo in jo priznamo, ko jo odkrijemo, marveč tudi, da pri znanju omejenost svojega in sploh človeškega uma in dobro razločimo, kaj smo spoznali in moremo spoznati, in se znamo ustaviti pred skrivnostmi, v katere naš um ne more prodreti.

Prava izobrazba celo vodi k Bogu, ker išče v svetu vse, kar je in se javlja v njem. Zato odkriva v njem božje sledi. Iz teh sledi pa tako z ostrino svojega uma, s silo svoje volje in s pomočjo božje milosti najde pot k Bogu, ki je te sledi v svet vtisnil.

Saj je vera, kot smo že dejali, dej uma, volje in milosti. V pravi izobrazbi si človek izostri in oplemeniti um in voljo, da ga zanesljiveje vodita tudi k Bogu. Potrebna pa je še milost, ki jo Bog deli po svoji modrosti. Zato je nam težko presoditi, zakaj je nekdo

veren in drugi ne. Kolikor pa vernost zavisi od človeka samega, pa ga izobrazba kot taka dela sprejemljivejšega za vero in ne nasprotno.

Trdnost vere zavisi od volje kot od razuma. Je v popolni predanosti poznani in priznani resnici. V tej predanosti je otroškost, ki jo Jezus terja od tistih, kateri hočejo videti nebeško kraljestvo.

Trdne vere ne smemo zamenjati niti s slepo vero niti z versko vnemo in dejavnostjo. Ena izmed izobraženčevih vrčin je njegova kritičnost. Tudi pri verovanju hoče vedeti, komu veruje in zakaj veruje. Zato je zanj tako važno temeljito in njegovi umski zrelosti doraslo versko znanje. Toda, kar sprejme, lahko veruje tako trdno kot kdorkoli drug.

Dejavnost pa ne zavisi le od trdnosti vere, marveč tudi od značaja vernikovega. Lahko kak vernik že po naravi ni dejaven, temveč bolj razmišljajoč značaj, lahko je notranje oviran in nesproščen zaradi napačne vzgoje ali nerodnih izkušenj. Tedaj teže prestavi v dejanja ogenj vere. Izobraženec pa je morda že kot tak bolj nagnjen k razmišljanju kot k dejavnosti, in morda tudi ravno bolj razmišljajoče narave bolj iščejo izobrazbo kot pa dejavne.

Vinko Brumen

Za človeka gre

Pod tem naslovom beremo v „Družini“ z datumom 19. junija žalostno poročilo, ki se začenja takole:

„Slovenski škofje so se v stiškem samostanu pogovarjali z višjiimi redovnimi predstojniki in predstojnicami o ogroženosti moralnih vrednot v slovenskem prostoru.“

Nato poročilo ugotavlja, da „izsledki niso bili rožnati“, da pa „tudi obup ne bi bil na mestu.“

Nekaj teh „izsledkov“ je že bilo ponatisnjenih v zdomskem tisku. Predstavljajo resnično pretresljivo sliko moralnega in verskega stanja v našem narodu. Pa tudi poročilo samo je vredno pozornosti. Nekatere ugotovitve in pripombe naravnost kličejo po razjasnitvi; prav je, da si jih ogledamo kritično, čeprav polni razumevanja.

O pešanju verske zavesti beremo:

„Nekoliko počasneje od cerkvenosti peša vera, kolikor je ta sploh lahko dostopna našim človeškim merilom. Še hitreje pa so iz naše zavesti izginile nekatere vrednote, ki smo jih v preteklosti povezovali z zavestjo pripadnosti krščanstvu. Življenje postaja nekako brez pravega smisla.“

Človeku, ki živi izven „slovenskega prostora“, se zastavi kar samo od sebe vprašanje: Ali vrednote, ki smo jih v „preteklosti“

povezovali s krščansko zavestjo, danes niso več krščanske? Ali je bilo v preteklosti to „navezovanje“ nepotrebno, ali je danes pomanjkljivo?

Članek nadaljuje svoje poročilo: „Med najhujšimi črnimi pegami, ki jih sodobnost neusmiljeno seje, je gotovo izgubljeno spoštovanje do življenja. Samomori (Slovenci smo pri vrhu svetovne lestvice), premajhno spoštovanje do starih in onemoglih, naraščanje števila umorov nerojenih življenj. Statistiki pravijo, da pride v Sloveniji okrog 70 splavov na 100 rojstev. V drugih jugoslovanskih republikah je kar 200 splavov na 100 rojstev; izjema je Kosovo z desetimi splavi na 100 rojstev. Življenje, zlasti življenje nerojenega otroka, kakor da ni več vrednota“.

Dežela, ki jo vladajo ljudje, kateri so si utrjevali oblast z genocidom, bo težko vzor „spoštovanja življenja“, posebno če vse prebivalstvo o tem že 30 let globoko molči. Seveda iz strahu. Vendar kdor išče vzrokov sedanjemu stanju, ne bi smel spregledati ne strahu in ne brezbriznosti do nasilja...

Tako strah kakor brezbriznost do nasilja pripeljeta človeka do tega, da neha spoštovati sebe. Samomori in detomori so le viden znak široko razpredene družbene

Sveti božični čas!
Glasovi plapolajo
zvonov polnočnih, in polnočne sveče
po mračni cerkvi mirno trepetaje,
umirajo...

Nешtete množice se zbirajo,
pred božjimi se čudi klanjajo
in v davne, daljne čase sanjajo.
Nad njimi plava sveti duh pokoja...

A jaz...

O, če bi vedela, ti majka moja...

Oton Župančič

bolezni. Ker pa so vzroki te bolezni pokopani pod goro „medotakljivih mitov“, je varneje prešteti posledice...

Med pobitimi političnimi nasprotniki in pobitimi novorojenčki je močna vez: tako eni kakor drugi so žrtve sebičnosti, pa tudi strahu in brezbrzičnosti, v okviru iste filozofske zmote. Treba je osvetliti vzroke! Če ne bo jasne ločitve med zmoto in resnico, je tannanje nad posledicami brez smisla.

Poročilo ugotavlja: „Najhujše zlo, ki nas v zadnjem času zapreda v skorajda nevidne mreže, pa je splošna moralna otopelost. Če govorimo v govoricu verujočih, bomo dejali, da greh še ni najhujše zlo, saj imamo učinkovito zdravilo zanj. Veliko hujše zlo je, da popolnoma neprizadeto grešimo in sploh ne pomislimo, da smo naredili kaj slabega. Družba in njeni posamezni člani v preteklosti najbrž niso bili bistveno boljši od ljudi našega časa, toda svoje grešno-

sti so se zavedali. In kakor to morda zveni neskladno, bo vendar res, da smo slabši zato, ker ne znamo več razločevati med dobrim in zlom, ker smo izgubili smisel za greh.“

Smisel za greh ni izginil sam od sebe. Iztrebil ga je isti „sistem“, ki jemlje rojakom v domovini tudi smisel za osebno odgovornost in za svobodo... Ni mogoče biti strpen do „sistema“, ki krati svobodo, pa tožiti nad „moralno otopelostjo“. Človek je nedeljiva enota...

Bog ve, če se spomni kdo od vernih rojakov, ki „merijo slovensko moralno ozračje“, na tiste brate in sestre po krvi in veri, ki so pred desetletji darovali svoja življenja, da materialistični „sistem“ ne bi dobil oblasti nad slovenskim prostorom, pa tudi ne nad mišljenjem slovenskega rodu in nad čutenjem slovenskih src?

Trditev, da včasih družba in njeni člani niso bili boljši kot so danes, je tvegana. Kaj se je tedaj poslabšalo, če se niso ne ljudje niti družba? Splav je bil včasih izjema, zdaj postaja pravilo. Razbrzdanost in spolna nemorala sta bili tudi včasih prisotni, a omejeni; zdaj predstavljata prevladujoč način življenja. Isto bi mogli trditi tudi glede korupcije, ki je druga boleča rana v družbenem telesu, čeprav se je poročilo ne dotakne. Zdi se, da pisec poročila pozablja na veliko razliko med vedno prisotno človeško slabostjo in med moralno skvarjenostjo. Tudi ta ni prišla sama od sebe...

Pod poglavjem „Tudi Cerkev si sprašuje vest“ beremo:

„Krščanstvo je dolga stoletja oblikovalo ali vsaj sooblikovalo moralno podobo slovenskega človeka. Če je danes ta podoba v dobršni meri izmalíčena, pomeni, da oblikovalci niso vedno izbirali najboljših poti ali pa da njihovo življenje ni bilo vedno v skladu z njihovim naukom. Prav zaradi tega čuti na svojih ramenih vso težo skrbi!“

Ali je res sedanje stanje posledica cerkvenih napak v „dolgih stoletjih“ sooblikovanja slovenskega človeka? Deloma mogoče, a zakaj segati v daljno preteklost, če bi imeli kak vzrok gotovo precej bližje? Obžalovati pretekle napake je varneje — kot obtoževati sedanje zablode vladarjev!

To, da Cerkev „ni mladine izoblikovala v pokončne kristjane“, kot pravi člankar na drugem mestu, je vprašanje zadnjih desetletij in ne stoletja; strah pred svetom, pred trpljenjem, pred javnim mnenjem, je nalezljiv prav kakor bi bil nalezljiv lahko — pogum.

Ko člankar išče rešitve, spet pravilno poudarja, da „brez molitve ne gre“... in skromno nadaljuje: „Moliti je treba tudi, kadar ne gre, hkrati pa se je treba vsaj za malenkost poboljšati, da bomo lažje molili.“

Človek bi želel, naj bi v času velikih zablod slovenski kristjani zaslišali močan klic k velikemu spreobrnjenju, kajti malenkostno zboljšanje je po božji dobroti morda dovolj za osebo, a je premalo

za narod, ki je zablodil tako globoko, kot je naš.

Potem pa nas preseneti takale ugotovitev: „Srečanje ni prineslo natančno izdelanih sklepov in resolucij... po prepričanju vseh pa je pomenilo dobrodošlo izmenjavo informacij.“

Res, da mi, ki smo daleč od slovenske zemlje, ne smemo lahkomišelnostno soditi razmer in težav, s katerimi se srečujejo naši verni rojaki dan za dnem. To bi bilo predrzno. Kot Slovenci in kristjani pa smo razmišljali in spremljali napore narodnega občestva za ohranitev prave vere. In pri tem nepopisnem naporu pomeni informacija bore malo. Biti kristjan pomeni oblikovati v sebi in izžarevati Kristusa. Gre tedaj za oblikovanje, to je formacijo. Formacija je težka, ker obvezuje, medtem ko informacija razlaga in včasih celo opravičuje...

Zaključni stavek poročila pa vpliva na slovenskega kristjana, ki živi izven „slovenskega prostora“, vsaj tako žalostno kot njegov prvi del. Takole pravi: „Če hočemo koga prepričati, ne bomo prepričali nikogar. Če pa prepustimo prepričevanje Kristusu, ga bo prepričal, kakor je prepričal nas.“

Kako naj to razumemo? Mar je res Odrešenikova volja, da On sam prepriča o svoji blagovesti vsakega človeka posebej? Če bi bilo tako, bi se na binško nedeljo ar postoli lepo oddahnili in čakali ob zaprtih oknih, kdaj bodo zaplamtelili ognjeni jeziki tudi nad glavami nevernih, brezbriznih ali drugo-

vernih državljanov. Tudi pričevanje mučencev bi bil tedaj le znak neprevidnega zanesenjaštva in nepotrpežljivosti... Čemu naj bi oznanjali to, kar more sv. Duh opraviti namesto nas bolje in hitreje? Pod takim vidikom bi bilo oznanjanje krščanskega nauka nevernikom pravi napuh...

Res, tisti, ki spreobrača, je sv. Duh, po Odrešenikovi zaslugi, vendar hoče pri tem našega sodelovanja. „Pojdite in učite!“ — je zapoved, ki sega preko časov, do danes in naprej... pa naj si bo to „prilичno ali neprilичno“.

Slika, ki jo prikazuje poročilo, resnično ni rožnata, a ne more

biti drugačna, dokler se bojimo priznati ali spoznati resnične vzroke moralnega razkroja, če se sramujemo gorečnosti in je strah napolnil naša srca. Gre za človeka, gre za slovenskega človeka in ob tej resnici je treba izmoliti — pa tudi zaslužiti — vso božjo pomoč! Ta bo prišla, a le tedaj, ko bomo verni Slovenci storili vse, kar je v naši moči.

V isti številke „Družine“ najdemo odlomke razmišljanj Bojana Štiha in jasno pisani „komentar“, ki predstavljajo ob mračni sliki stiškega poročila — zdrav odpor in žarek upanja.

Marko Kremžar

Škof Kramberger obiskal rojake v Kanadi

Na povabilo tamkajšnjih dušnih pastirjev je mariborski škof dr. Franc Kramberger obiskal nekatere kraje in svetišča rojakov v Kanadi. Že lansko leto je obiskal slovenske vernike v ZDA.

V župnijski cerkvi sv. Vladimira v Montrealu je vodil 8., 9. in 10. septembra tridnevnicu kot pripravo na posvetitev nove cerkve in novega oltarja, kakor tudi na blagoslovitev župnišča. Posvetitev cerkve je bila v nedejo 11. septembra. Isto popoldne se je prav tam srečal z župljani in drugimi slovenskimi rojaki. 12. septembra zvečer je maševal in pridigal v cerkvi Marije Pomagaj v Torontu. Po maši se je srečal s slovenskimi rojaki. 13. sept. zvečer je maševal in pridigal v cerkvi Brez-

madežne v Torontu. Po maši je bilo srečanje z rojaki. Naslednji večer je maševal in pridigal v župnijski cerkvi sv. Gregorja Velikega v Hamiltonu. Po maši je bilo tudi tu srečanje z rojaki. — Veliko število rojakov, ki so se v omenjenih krajih zbrali, je razodevalo, da jim je škofov obisk veliko pomenil. Utrdil jih je v veri in v slovenski zavesti.

Novi ravnatelj semenišča v Ljubljani

Dosedanji ravnatelj bogoslovnega semenišča v Ljubljani, stolni kanonik Vinko Vegelj, je bil po 9 letih opravljanja te službe razrešen na lastno prošnjo. Odšel je za upravitelja župnije Grosuplje. Novi ravnatelj je postal dr. Franc Oražem, izredni profesor in prodekan Teološke fakultete.

Naprej, nazaj

Jedro krize v odnosih med bogatimi in revnimi deželami

Predvsem zaradi zadolženosti in slabih izgledov za bodočnost dežele v razvoju in gospodarsko zaostale vedno bolj glasno zahtevajo spoštovanje pravice v odnosih z razviti in bogatimi. Vedno bolj se zaostčuje vprašanje mednarodne socialne pravičnosti.

Gospodarsko razvite in bogate dežele so po drugi svetovni vojni izredno napredovale. Kljub temu, da so nekatere bile med vojno razdejane, so se precej hitro opomogle in potem še hitreje napredovale. S pomočjo znanosti in tehnike so dosegle do sedaj nepoznani gospodarski razvoj in tvarno blagostanje. Ostvarile so potrošniško družbo, katere cilj je, da vsak njen član ima čim več, da dobro zasluži in zaslužek uporabi za osebno ugodje. Tako bi naj bila doba med letom 1951 do 1973 zlata doba potrošništva.

Postopoma so bili vključeni v to potrošniško skupnost vsi družbeni sloji razvitih dežel, nekateri več, nekateri manj, vedno pa tako, da je v glavnem izginila nevoščljivost med sloji. Tudi oni, ki so se prerinili le do prvega klina lestvice, so imeli dovolj za svoje potrebe... Za potopljene in obrobne, ki si niso mogli ali znali pomagati v tem izobilju, je poskušala poskrbeti socialno skrbstvena država. Mislili so, da bodo ob

komfortu in bogato obloženi mizi srečni.

Sreča je opoteča, pravi slovenski pregovor. Tudi v tem primeru ni trajala dolgo, vsaj tako dolgo ne, kot so pričakovali. Polni železci mnogim niso prinesli resnične sreče, se niso počutili srečne. Namreč kulturni in duhovni razvoj ni napredoval vzporedno s tavnim. Nastalo je neravnovesje in praznота, s katero se preje ni računalo oziroma na njo mislilo. V to duhovno revščino in praznino je v več primerih vstopil marksizem z različnimi maskami in drugi ekstremizmi. Postopoma je ta intervencija marksizma in njegovih sopotnikov posebej med intelektualci rodila svoje sadove. Posebej še na univerzah se je zastrupljalo mlade študente. Vzgajalo in pripravljalo se jih je za upor, a prenasočena in zmaterializirana družba tega ni opazila. V vroči evropski pomladi leta 1968 so študentje pokazali javno na ulicah svoje nezadovoljstvo in preklinjali odrasle, ki so jim pripravili družbo tvarnega izobilja. Teh dogodkov človeštvo ne bi smelo pozabiti in bi jih moralo imeti stalno pred očmi.

Ti študentovski nastopi so bili tudi znak za nastop gverile, ki se je potem začela širiti kot kuga skoraj po vsem zapadnem svetu. Marksizem, ki ima pod različnimi

manj in če jih bo industrija začela uporabljati z dosedanjo pospešeno, jih bo v nekaj desetletjih zmanjkalo. In kaj potem, kaj bo z razvojem industrije, kaj s potrošniško družbo?

Prvi odgovor na to vprašanje je bilo iskanje nadomestka za nafto, a izgledi so bili slabi. Nekateri so pa že takoj začeli misliti na omejitve razvoja, upoštevajoč njegove naravne omejitve zaradi omejene količine potrebnih surovin ali reprodukcijskega materiala. To jih je tudi prisililo, da so začeli misliti in gledati okrog sebe. Spoznali so, da jim tovarniški dimniki in odpadki uničujejo okolje in zrak. Ekologi so pridobili na veljavi in opozarjajo na zastrupljeni zrak, na zastrupljene potoke in reke, morske obale, zastrupljeni dež, ki povzroča škodo travnikom in gozdom. Ugotovili so, da so razvite dežele preveč industrializirane, da imajo preveč tovarniških dimnikov. Anglija je prva začela reševati to vprašanje in je del moderne petrokemične industrije preselila na evropsko celino. Ostale dežele so se začele ozirati na nerazvite in študirati omejitve za v bodoče.

Ta vprašanja rešuje v glavnem generacija, ki je že prekoračila petdeseto leto življenja. Del revolucionarjev vroče pomladi iz leta 1968 jim stoji ob strani, v kolikor so dosegli vodilne položaje in dober zaslužek. Ostali se predajajo nedelavoljnosti in sanjajo o drugačni družbi, v kateri se bo manj delalo, tudi manj trošilo, ži-

oblikami komunizma vklenjene v verige več sto milijonske množice človeštva, se je začel ponujati kot osvoboditelj revnim in zaostalim narodom s stoletno izrabljeno obljubo, da bo strl izkoriščevalce.

Samo nekaj let po vroči študentovski pomladi je nastopila petrolejska „vojna“. Leta 1973 so dežele izvoznice nafte zaradi velikega povpraševanja zvišale cene na raven, ki je nihče ni pričakoval. Prva posledica je bila primanjkljaj v marsikateri trgovinski ali plačilni bilanci ter spremenila strukture stroškov pri mnogih produktih. Istočasno so se potem začele zviševati cene drugim surovinam; priljubljenosti so se poslužile tudi izvoznice poljedelskih pridelkov. To zvišanje nafte je bilo istočasno plat zvona, opozorilo, da je neobnovljivih naravnih dobrin vedno

velo drugače. V zrelostno dobo življenja stopajo tudi nekdanji huligani, dolgolasi zanemarjeni gostje mestnih parkov, predani brezdelju in uživanju mamil. Tudi sedaj, ko so prisiljeni prijeti za delo zaradi samoohranitve, delajo, v kolikor je neobhodno potrebno, prosti čas pa jim služi za mamila in predajanje telesnosti. V tem je zanje smisel življenja. Zaradi tega se širi pornografija, temu služijo revije, knjige, gledališke predstave in filmi. V imenu svobode in demokracije si odpirajo pot na široko v vseh družbah, a nihče noče razumeti, da se jim izpodkopavajo temelji. Argentinski filozof J. García Venturini večkrat trdi, da so bili pretekli časi še slabši. Morda je res, vendar je nemorala nekako bila zaprta med stene stanovanj in lokalov, ljudje so se svojih nesramnih dejanj v javnosti sramovali, ostal jim je še vedno čut sramežljivosti, dandanes pa je prišlo že do tega, da ljudje izgubljajo sramežljivost. Izguba te pomeni izguba človeškega dostojanstva, padec v brezno.

Ko postane človek suženj strasti, izgubi sposobnost intelektualnega in znanstvenega ustvarjanja; to se v sodobni razviti družbi že čuti. To dejstvo, onesnaženo okolje in življenjski prostor prenatrpan z industrijskimi obrati, silijo razvite dežele na omejevanja razvoja, bolje na nazadovanje, ozirajo se v bolj zdravo preteklost in v to usmerjajo programiranje bodočih investicij. Tako ne bodo več obnavljali tehnološko zastarelih obra-

tov niti gradili s povprečno tehnologijo oziroma v panogah, ki zahtevajo številne delovne roke. Ljudje bodo manj delali, da s tem omejijo brezposelnost, obenem se propagira omejevanje rojstev na mejo, da ne bo več naravnega prirastka. Z genetičnimi manipulacijami hočejo priklicati v življenje človeka z izrednim intelektualnim koeficientom, ta bo v manjšini, a istočasno človeka-robota, ki ne bo mislil, ampak slepo izvrševal dana navodila in naloge. To pomeni velik korak nazaj. Kdaj in kje se bo ta hoja nazaj ustavila, še nihče ne ve, je težko predvidovati. Preobjedeni svet in civilizacija se podajata v dekadenco.

Lačni in sestradani

Nasproti tendencam razvitih dežel svet v razvoju hoče na vsak način gospodarski in tvarni napredek. Hočejo naprej in naprej, vse drugo pomeni zanje uboštvo in mizerijo. Ta svet uboštva in mizerije si sam ne more pomagati, toda ne dobi pomoči od razvitih dežel, ker te usmerjajo svoje korake v nasprotno smer, nazaj. Ta nazaj pomeni verigo na nogah vseh, ki hočejo naprej in upajo na boljše bodočnost. Tukaj je jedro krize v mednarodnih odnosih med bogatimi in revnimi.

Nekatere nerazvite dežele so same hotele pospešiti razvoj industrije na škodo poljedelstva. Poskus so drago plačale. Napredek poljedelstva mora spremljati industrializacijo in mora iti pred

njo, ima prednost. Tako se prepreči lakota, kar je izredno važno za vsak razvoj.

Druge so se hotele izogniti napaki prvih in so pospeševale poljedelstvo, za industrializacijo pa najemale posojila pri bogatih, misleč, da jih bodo vrnila z izvozom svojih primarnih pridelkov in proizvodnje. Toda tudi v tem primeru se je zgodilo drugače, kot se je računalo. Razvite dežele so začele z zaščitno politiko domače poljedelske pridelave in tako preprečile uvoz hrane iz nerazvitih. Poleg tega se je na mednarodnih tržiščih, ki jih vodijo razvite, znižala cena surovinam ali reprodukcij-skemu materialu skoraj na polovico, kar je revne izvoznice še dodatno prizadelo. Samo cena nafte je dolgo naraščala po želji dežel izvoznic, kar pa je veliko bolj prizadelo nerazvite kot pa razvite. Dolgovi nerazvitih so se začeli izredno kopičiti.

Dežele Latinske Amerike dolgujejo razvitim čez 300 milijard dolarjev. Njihovi dohodki niso dovolj za plačilo obresti, še manj pa morejo misliti na povračilo glavnice. Vedo pa, da če ne bodo plačevale obresti in vračale dolga, ne bodo dobile nove pomoči.

Upoštevajoč v prvi vrsti svoje interese, hočejo razvite dežele pomagati nerazvitim z vključitvijo v njihov gospodarski sistem. V glavnem jim ponujajo instalacijo industrijskih obratov, ki potrebujejo sorazmerno veliko delovne moči. V prvi etapi je to v glavnem tekstilna industrija in konfekcija.

Tako so Južna Koreja, Formoza (Taiwan), Hongkong in Singapur postali proizvodjalni centri v teh panogah in imajo zajamčen izvoz v razvite dežele in tudi v druge, ker lahko konkurirajo na mednarodnem tržišču. Naslednji primer je Brazilija, kjer je lahka elektronska in kemična industrija s sorazmerno enostavno tehnologijo ter poceni delovno silo zelo primerno področje za investicije razvitih. Dežele, premagane v drugi svetovni vojni in tiste, katerim je bil z mirovno pogodbo omejen razvoj težke industrije in orožja iščejo realizacijo svojih patentov v nerazvitih in tako obidejo prepoved izdelovanja v lastni deželi.

V zadnjem času so razvite dežele pripravljene pomagati zaostalim pod pogojem, če dovolijo na primernih krajih graditi tovarne, ki močno zastrupljajo okolje, da tako razbremenijo sebe te nadloge. Toda tudi tukaj postavljajo meje in so pripravljeni preseliti tovarne s povprečno tehnologijo. Proizvodnja z visoko tehnologijo, ki dobro plačuje delojemalce, bo ostala izključna domena razvitih in bo nedostopna ostalim. To praktično pomeni, da dežele v razvoju, ki so tehnološko odvisne od razvitih, teh ne bodo nikoli dosegle. Same nimajo raziskovalnih laboratorijev, znanstvenikov in tehnikov, ki bi iznašli nove patente in nove vrste produktov, ter bodo tako vedno odvisne od dobre volje posedujočih. Edino v moralnem nazadovanju gredo dežele v razvoju vzporedno z razvitimi. To žalostno

realnost lahko vsak dan srečujemo v okolju.

Vprašanje mednarodne socialne pravičnosti

Kot je že rečeno, se to vprašanje v zadnjem času zelo zaostrojuje. Obravnava se na mednarodnih kongresih, simpozijih in sestankih. Stališča so zelo različna in ni izgledov, da bi prišlo v doglednem

času do odgovarjajočih rešitev. Vsaka stran gleda izključno na svoje koristi, a pri tem prevladujejo koristi močnejših. Predvsem je to moralno vprašanje in šele potem vprašanje tvarnih sredstev. Rešitev je že pred šestnajstimi leti pokazal Pavel VI. v okrožnici *Populorum progressio*, a jo prizadeti ignorirajo.

Avgust Horvat

100-letnica prihoda redovnih šolskih sester v Repnjo

V januarju 1883 so prišle 3 šolske sestre v Repnjo na Gorenjskem. Začele so s poukom v ljudski šoli, pozneje odprle tudi kmetijsko-gospodinjstvo s pravico javnosti. Povprečno je bilo vselej v ljudski šoli do 200 učenk, v internatu 35 gojenk, v gospodinjstvu pa 20 deklet. Obe šoli sta uspešno delovali vse do druge svetovne vojne; med vojno so jih Nemci pregnali, po vojni so se sestre vrnile ter z velikim trudom vsaj za silo uredile samostansko poslopje. Na željo domačinov so spet začele s poukom, toda kmalu je z okrajnega „ljudskega“ odbora v Kamniku prišel ukaz: Prepovedujemo! Sedaj so Repnjo središče slovenske province šolskih sester, zavetje bolnim in ostarelim sestram, kraj duhovnih vaj in drugih srečanj

V nedeljo 19. junija se je v samostanu zbralo lepo število sester k skromni proslavi 100-letnice prihoda v Repnjo.

Vse drugače pa so proslavile šol-

ske sestre v št. Jakobu v Rožu 75-letnico svojega zavoda. Proslava je bila 18. in 19. junija s pevsкими, plesnimi in instrumentalnimi točkami, z modno revijo in z igro Mirka Mahničarja „Marjetice ne umirajo“. Jubilejni zbornik izčrpno podaja delo 75 let. Priznanja so jim izrekle vidnejše osebnosti avstrijskega verskega kulturnega in političnega življenja. Ob tej obletnici so prejele šolske sestre koroške province od Krščanske kulturne zveze Tischlerjevo nagrado. V svojih zavodih v št. Rupertu pri Velikovcu in št. Petru pri št. Jakobu v Rožu so sestre v teku dolgih desetletij vzgojile in izšolale cele generacije narodno in versko zavedenih in temeljito izobraženih gospodinj, žena in mater, ki so dajale narodu in Cerkvi zarod, vnet za prežete in podedovane duhovne vrednote.

Papež je obiskal Lurd

Pred dvema letoma je papež Janez Pavel II. nameraval obiskati Lurd ob mednarodnem evharističnem kongresu, toda atentat na trgu sv. Petra 13. maja 1981 je to preprečil. Letos pa je za praznik Marijinega vnebovzeta sv. oče mogel to namero uresničiti.

V Lurd je prišel v nedeljo 14. avgusta popoldne. Že na letališču so ga slovesno sprejeli. Dobrodošlico mu je izrekel sam predsednik francoske republike socialist Mitterrand in ga pozdravil kot apostola miru, solidarnosti in pravičnosti. Njegov glas poslušajo verni in neverni, zlasti ko obsoja socialne krivice.

Janez Pavel II. je v odgovoru dejal, da je prišel v Lurd molit, in je pozval Francijo, naj ostane vredna svojih izročil svobode in bratstva ter svoje zavzetosti za pravičen mir med narodi. Z Mitterrandom se je papež pogovarjal tudi še kasneje na prefekturi v Tarbesu. Govorila sta o perečih problemih Srednjega vzhoda, Latinske Amerike in Poljske, pa tudi o vprašanju svobodnega šolstva v Franciji. Sedanji socialistični režim namerava namreč ukiniti vse privatno, tj. predvsem katoliško šolstvo. Tu se je Mitterrand pokazal nepopustljivega.

Iz Tarbesa se je sv. oče napotil naravnost pred lurško votlino in nagovoril zbrano množico. Dejal je, da so bila Marijina prika-

zovanja v Lurdu odgovor na lažni humanizem prejšnjega stoletja, ki je hotel družbo brez Boga. Nato se je udeležil večerne pobožnosti z lučkami.

Po procesiji je pozval svet k solidarnosti z vsemi žrtvami lakote, nasilja in vojn, še posebno je pozival k solidarnosti z vsemi verniki, ki so preganjeni zaradi vere v Kristusa. Omenil je razne načine sedanjega preganjanja vere. Oblike današnjega preganjanja zaradi vere v Kristusa so zelo različne: zapori, koncentracijska taborišča, prisilno delo, izgon iz domače dežele, tako imenovana civilna smrt, stalno omejevanje osebne svobode, zapostavljanje vernih v družbi. In vse to se dogaja ob ravnodušnosti svetovnega javnega mnenja. Mnogi škofje, duhovniki in redovniki ne smejo opravljati svoje službe, mladim je zabranjeno vstopati v duhovniške ali redovniške poklice, staršem se onemogoča verska vzgoja in pouk svojih otrok, verniki se ne smejo zbirati za verske namene, prepričani katoličani so prikrajšani za večji poklicni uspeh in napredovanje. Pa tudi sam materialistični duh in verska brezbriznost veliko prispevata k zatiranju verskih svoboščin.

Na praznik Marijinega vnebovzeta se je papež sestal v baziliki sv. rožnega venca s spovedniki in jih spodbujal, naj to od

Kristusa podeljeno oblast z vne-
mo opravljajo v času, ko pre-
mnogi greh zanikajo ali mu vsaj
pomen zmanjšujejo. Naš svet po-
trebuje spreobrnjenje. Ljudje se-
danjega časa morajo premagati
svoj ponos in ponovno najti iz-
gubljeno zavest grešnosti. To ni
ponižujoče, temveč osvobajajoče
in možno, kajti v grehu in ne-
zmožnosti, ločiti dobro in zlo, so
korenine vsega zla in krivičnosti
na svetu. Papež je opozoril na
potrebo notranje spreobrnitve in
z njo povezane posamične spovedi.

Na prostranem travniku pred
lurško votlino onkraj reke Gave
je opravil daritev sv. maše pred
200 tisoč verniki. V pridigi je
poudaril pomen Marijinega zgled-
nega življenja in močne vere za
kristjane. Iz dogme o Marijinem
vnebovzetju z dušo in telesom
odseva prepričanje verujočih, da
se je po Kristusovem odrešenju

z njegovo smrtjo in vstajenjem
stvarstvo začelo spreminjati v
božje kraljestvo.

Popoldne se je srečal v pod-
zemeljski baziliki Pija X. z 20.000
mladimi, ki so ga sprejeli s pri-
srčnostjo. Dejal jim je, da je
vera stalno tveganje, obenem pa
jih pozval, naj spoštujejo življe-
nje. Nato je bila evharistična
procesija z bolniki, ki jo je vodil
sam sv. oče, ki je bolnikom tudi
spregovoril.

V poslovilnem nagovoru pred
vrnitvijo v Rim je beli romar
zastavil vprašanje: „Francija, si
še zvesta krstnim obljubam?“ Po-
svaril je Francoze, naj nikaar ne
izpodkopavajo trdnosti svoje ve-
re z verskim dvomom, ateizmom,
versko brezbriznostjo, praktičnim
materializmom. Ohranijo naj edi-
nost s škofi, poslušajo pristno
božjo besedo in je ne ločijo od
svetega pisma in cerkvenega učiteljstva.

Nova vrhovna predstojnika dominikancev in avguštincev

Na 282. generalnem kapitlju v
Rimu je 134 dominikanskih patrov
iz 80 dežel, kjer delujejo dominikan-
ci, izbralo za svojega vhovnega pred-
stojnika Irca p. Aloysiusa Byrna (54
let). Na kapitlju so razpravljali tu-
di o vprašanjih, povezanih s pridi-
ganjem in oznanjevanjem, čemur se
dominikanci posebej posvečajo.

Byrn je duhovnik od l. 1955. De-
loval je v škofiji Parana, bil župnik
na Trinidadu, provincial v Mehiki
in predsednik konference višjih re-

dovnih predstojnikov za Irsko.

Irec je postal tudi novi vrhovni
predstojnik avguštincev p. Martin
Nolan. Rojen je bil v Dublinu pred
50 leti, študiral je v Rimu, kjer je
pozneje tudi predaval. Znan je kot
voditelj duhovnih vaj in dober pridi-
gar.

Avguštinci so zelo star red, za
duhovnega očeta imajo sv. Avguština
in se posebej posvečajo študiju cerk-
venih očetov, vzgoji mladine in tis-
kanju znanstvenih knjig. 3500 redov-
nikov je razdeljenih na 30 provinc
po vsem svetu.

Janez Pavel II. štiri dni v Avstriji

Papež Janez Pavel II. je šel v Avstrijo, da bi povzdignil Kristusov križ v samem srcu Evrope, na Dunaju, ki je most med Vzhodom in Zahodom. Od tam je spregovoril vsemu svetu, da je le v križu upanje za globoko krščansko prenovo. V svojih 19 govorih ki jih je imel na Dunaju in v Mariazellu, je nakazoval smer in pot te prenove, za katero si tako prizadeva Cerkev. Sveti oče je bil v Avstriji 4 dni: od 10. do 13. septembra. Je to nov kocak v spolnjevanju evangelizacijskega poslanstva, ki ga uresničuje papež Wojtyła na svojih apostolskih potovanjih po poteh sveta.

Sobota 10. septembra

Tokrat je bilo že dvajsetič, odkar je Wojtyła postal papež, da se je Janez Pavel II. podal na apostolsko pot zunaj Italije, in četrtič letos: marca je obiskal Srednjo Ameriko, junija Poljsko in avgusta Lurd. Dva nagiba sta ga vodila v Avstrijo: 300-letnica zmage nad Turki pred Dunajem in XIV. Katoliški shod avstrijskih katoličanov. Od skoraj 8 milijonov avstrijskih prebivalcev, jih je 88 odstotkov katoličanov.

Ob 14,45 je letalo pristalo na dunajskem letališču. Pozdravili so ga najvišji cerkveni in državni predstavniki. Papež je povedal: Moj obisk velja vsem av-

strijskim ljudem, škofijam, župnijam, ki želijo v današnjem, s krizami nasičenem svetu, upanje živeti, upanje dajati. Gre za to, da bi krščansko upanje, ki prihaja iz odrešenega srca in ima v Kristusu nepresahljiv vrec, prevladalo nad bolečo ravnodušnostjo in brezizhodnostjo.

Na Trgu junakov se je zbralo skoraj 300 tisoč vernikov, da bi s papežem obhajali „evropske večernice“. Papežev govor je bil dolg, v njem je segal v preteklost in ocenjeval sedanost ne le Avstrije, ampak celotne Evrope. Očrtal je svetle in temne strani Evrope. Od tod je izšla pobuda za človekove pravice, tu pa so bila tudi koncentracijska taborišča.

Posvetil je 9 metrov visok brodnast križ, ki bo ostal na Trgu junakov kot spomin na zadnji katoliški shod in njegov obisk. Dejal je, da postavlja Avstrijo in Evropo pod to znamenje ter povabil kristjane Zahodne Evrope, naj bodo vredni bratov v veri, ki so še danes preganjani zavoljo svojega verskega prepričanja. Samo v križu je upanje krščanske obnove Evrope, a kristjani morajo nauk križa vzeti resno.

Poleg kardinala Königa z Dunaja so potem še govorili kardinal Lustiger (Pariz), Macharski (Krakov), Meissner (Berlin) in Kuharić (Zagreb). V glasbenem

delu je s 1500 pevci pel tudi zbor Anton Foerster iz Ljubljane.

Glavni dunajski nogometni stadion Prater je zvečer napolnilo 100 tisoč mladih ljudi. Srečanje je bilo v imenu gesla: Jezus Kristus — naša pot. Mladinska štafeta je na shod prinesla bakle iz vseh večjih evropskih mest. Ta luč naj bi bila simbol sprave med narodi. Pri srečanju je sodelovala tudi slovenska mladina iz Koroške z gornjim nastopom in z oblikovanjem križa iz rož sredi stadiona. Papeža je pozdravil celovški škof Kapellari, ki je odgovoren za dušno oskrbo avstrijske mladine.

Sv. oče je dejal med drugim: Ne prelagajte svoje odgovornosti na ramena drugih, na družbo, na državo, na Cerkev. Prenehajte s tožbami in kritikami! Ne obtičite v udobju! Ne obsedite s svojimi bojaznljivimi in dvomi, temveč pojdite na pot. Naša pot je Jezus Kristus. Pojdimo to pot skupaj!

Nedelja 11. septembra

V nedeljo se je papež najprej srečal s predstavniki drugih krščanskih skupnosti, ki živijo v Avstriji. Medtem se je zbirala v Donavskem parku kljub dežju 300-tisoč glava množica. Pred mašo so nastopili različni zbori, 2.500 pevcev, med njimi 150 Slovencev s Koroške, Zbor Anton Foerster iz Ljubljane je zapel Marija skoz življenje in Kimovčevo Ti si Peter Skala. Prošnje za vse potrebe so molili v nem-

ščini, poljščini, hrvaščini, slovenščini in madžarščini. Pri darovanju so izročili avstrijski katoličani sredstva za radijsko postajo za formacijo delavcev v Južni Koreji, za vzgojo katehistov v Papua — Novi Gvineji, za povečanje semenišča v Seulu, za zgraditev zavoda za gobavce v Libetriji, za pomoč beguncev iz Srednje Amerike, še posebej iz Salvadorja, in še druge darove.

V pridigi je papež govoril o svobodi. Svobode ni brez odgovornosti. Človek odgovarja zase, za sočloveka, za svet. Človek brez odgovornosti zaide v nove, človeka nevrudne odvisnosti. Kjer ne priznavajo obveznosti najvišjih vrednot, tam razpadajo zakoni in družine, malo cenijo življenje drugih, zlasti nerojenih, starih in bolnih. Posebej je opozoril na svetost zakona, na uravnavanje rojstev po nauku Cerkve; spet naj bi odkrili vrednost spovedi in spoštovali nedeljo kot Gospodov dan.

To liturgično opravilo je pomenilo sklep Katoliškega avstrijskega shoda. Pred koncem maše je papež blagoslovil nad 200 tisoč križcev, ki bodo krasili avstrijske domove. Ob sklepu je predsednik Katholikentaga Ploier prebral program katoliške prenove.

Popoldne je obiskal bolnike, prizadete in ostarele v Hiši usmiljenja, ki se je nekdanje imenovala Hiša Marije Pomočnice in jo je opisal Ivan Cankar v svoji povesti. Danes je v Hiši usmiljenja 640 trpinov. Na tem najbolj

pretresljivem srečanju na avstrijskem potovanju je imel izjemno občuten nagovor. Nato je obiskal v vladni palači državnega predsednika Kirschlägerja, ki je na srečanje povabil 300 osebnosti političnega in gospodarsko-družbenega življenja.

Ponedeljek 12. septembra

V ponedeljek dopoldne je imel v stolnici sv. Štefana mašno bogoslužje za laične sodelavce Cerkve. Zbralo se je 7.000 katoliških laikov. Papež je poudaril, da ni Cerkve od spodaj in Cerkve od

zgoraj, temveč ena Cerkev. Posebej je pohvalno omenil organiste, cerkovnike, laiške pastoralne delavce in delavke, ki često opravljajo svoje delo skrito. Vzklíknil je tudi: Številne vaše cerkve so velike umetnine; toda ne smejo postati muzej, temveč hiše molitve! Slovesnost je spremljala glasba velikih avstrijskih skladateljev Mozarta, Haydna in drugih.

Nato se je v Hofburgu srečal s 1200 umetniki, znanstveniki in časnikarji. Njim je izrazil globoko zaskrbljenost za usodo sveta: Prišli smo iz povojne dobe v novo predvojno dobo. Prišli smo v tako stanje, da je človekova prihodnost v temeljih ogrožena. Ustvarjalci, razumniki in vsi ljudje dobre volje so poklicani k združitvi svojih moči. Preprečili naj bi, da bi katastrofe ustavile ali končale pot človeka in človeštva. Človeka ne ogrožata znanost in tehnika, temveč njuno preziranje нравnih vrednot. Prav je, da se znanstveniki povezujejo prek državnih in blokovskih meja in da opozarjajo na nevarnosti, ki grozijo človeku od genetičnih manipulacij, bioloških poskusov, izpopolnjevanja kemičnega, bakteriološkega in atomskega orožja. Glejte, človek! Ne spreglejte in ne preslišite ga nikdar! Tega človeka, upajočega, ljubečega, trpečega, krvavečega; človeka, ki ga je strah pred prihodnostjo. Bodite njegovi zagovorniki, varujte njegov svet, to lepo, toda ogroženo zemljo!

Opoldne se je v škofiji sestal z 19 škofi in nato bil z njimi pri kosilu. Popoldne ob 4 je obiskal dunajsko Središče združenih narodov, Mesto ZN, ki nudi streho 14 ustanovam ZN. Pohvalno je ocenil vlogo svetovne organizacije.

Ob pol šestih se je pripeljal na trg Am Hof, kjer ga je čakalo 15.000 delavcev, domačinov in drugih. Odlomek iz 1. pisma sv. Janeza je kratko komentiral delavski kaplan. Srečanje se je odvijalo v obliki dialoga. Delavci so papežu izrekli svoje skrbi, zlasti strah pred brezposelnostjo. Papež je poudaril svojo povezanost z delavci, pa tudi delavsko solidarnost. Pozdravil je delavce v več jezikih. Slovensko je povedal: Prísrčno želim pozdraviti tudi slovenske delavce. Vedite, da sem v duhu in z molitvijo z vami pri vaših vsakdanjih naporih. Naj Bog blagoslovi vas in vaše družine s svojim darom veselja in miru.

Zvečer se je srečal z 2 tisoč Poljaki, med katerimi je bilo lepo število poljskih beguncev in tudi čeških in slovaških beguncev.

Torek 13. septembra

Zadnji dan je bil posvečen spominu 300-letnice zmage nad Turki pred Dunajem. Sv. oče je najprej obiskal cerkev na griču Kahlenberg, kjer se je poljski kralj Jan III. Sobieski pred odločilnim spopadom s Turki udeležil sv. maše in pri njej ministriral. 10

tisoč študentov privatnih šol je pričakovalo sv. očeta, obenem z organizatorji Katoliškega shoda in organizatorji papeževega potovanja. V parku je papež poslušal opis turškega obleganja in krščanske zmage, nato pa se v papamobilu podal v 3 km oddaljeno največjo avstrijsko božjo pot Mariazell — Marijino Celje, 800-letno romarsko cerkev, kamor romajo romarji iz vse srednje Evrope, tudi iz Slovenije. Mariazell je bil edini kraj, ki ga je papež obiskal poleg Dunaja. Leži v Štajerski deželi. V Mariazell so bili povabljeni predvsem duhovniki, redovniki, redovnice in bogoslovci. Prišlo jih je okoli 7.000. Slovensko zastopstvo je vodil škof Lenič. Vseh ljudi je bilo okrog 50 tisoč. Papež je tu slovesno posvetil Avstrijo Materi božji. Papež je v govoru opozoril na važnost tišine, zbranosti in molitve.

V tej cerkvi je pokopan neustrašeni madžarski kardinal Mindszenti, primas Madžarske, ki je umrl v izgnanstvu 1975, potem ko je 8 let preživel v ječi in 15 let v osamljenosti v severnoameriškem poslaništvu v Budimpešti. Sv. oče je obiskal njegov grob in se poklonil spominu tega neustrašenega spoznavalca.

Kosil je papež v benediktinskem samostanu sredi bogoslovcev, novincev in novink. Ko je papež odhajal ob 4,15 s helikopterjem proti Dunaju, je dejal benediktinski prior: Ta pastoralna potovanja veljajo več kot zlato. Državni predsednik je ob slovesu dejal med drugim: Nihče ni doslej v Avstriji v 4 dnevih zgradil tako številnih in trdnih mostov kot sveti oče. Kardinal König pa je nazadnje pripomnil: Kralj Sobieski je obranil Dunaj, sv. oče pa je osvojil Dunaj in vso Avstrijo.

Ob 76-letnici kronanja brezjanske Marije

V soboto 3. septembra se je na Brezjah ob 18. uri zbralo veliko Marijinih častilcev iz vseh koncev Slovenije. Na programu je bil najprej koncert združenih mladinskih in mešanih pevskih zborov z orkestrom pod taktirko prof. Avgusta Ipavca. Prišli so mladinski zbori iz Šentjakeba ob Savi, Kamnika, Cerkelj na Gorenjskem, Olševka, Črnomlja, Kovorja in Brezij, mešani pa iz Brezovice, Tolmina, Tržiča in domači, brez-

janski zbor. Okrog 300 pevcev in orkester so napolnili prezbiterij, verniki pa cerkev. Vezno besedilo je izražalo povezanost slovenskega človeka z Marijo od rojstva do smrti, v bolečinah, življenjskih stiskah in nadlogah, pa tudi v sreči, veselju in blagoslovu.

Med mašo, ki je sledila koncertu, je imel homilijo nadškof Šuštar, zbori in orkester so sodelovali tudi med mašo. Zaradi hudega neurja je odpadla predvidena procesija z lučkami.

Ob 100-letnici rojstva Ivana Preglja

(Nadaljevanje iz prejšnje št. DŽ)

Pregljeva tolminska tetralogija in še kaj

V Kranju je Pregelj pisal in v Domu in svetu 1915 začel priobčevati svoj prvi veliki zgodovinski tolminski roman Tlačani (pozneje v knjigi naslovljen Tolminci). Iz Rutarjeve Tolminske zgodovine je bral o velikem tolminskem puntu l. 1713/4 in o eksekuciji 11 voditeljev na Travniku v Gorici. Ta snov je sredi prve svetovne vojne odprla Pregljevim očem ogromno panoramo krutosti, kar je piscu puntarskih muk navdihovala domišljija z analogijami. Pregelj je punt proti fevdalnemu redu zamislil kot upor proti grehu, ki ga delajo kruti graščaki. To bi rad oblikoval kot veličasten lirično-epski mozaik trpljenja puntarjev, ki se bore pod mistično „božjo mislijo“ za pravičnejši božji red. Zato Tlačani niso realistično-razvojni roman, kot bi ga pisal sodobni pisatelj socialističnega realizma, ampak nizanje baladnih prizorov z veliko poetično silo in plemenitim človečanskim občutjem. Tlačani nastopajo kot mistični vidci in preroki, kot svetopisemske osebe, ki trpe in umirajo kot prvi kristjani.

Slodnjak lepo pove, da je vsa ta tragedija tolminskega punta

kot nekakšen „tolminski pasijon“, ki so žrtve vere v božjo pravico, ki jih bo odrešila. To veliko lirsko-baladno platno podob vpliva mogočno na bravca po zamisli in dinamični obdelavi ter po čustveni zgoščenosti in izrazni oblikovnosti, zato se ni čuditi, da je ta velika kolektivna tolminska vizija tudi že predelana v odrsko podobo (Mitja Mejak). Vem tudi, da je sodobni pisec Janez Dolenc predelal ta lirsko-epski „roman“ kot libreto za opero v devetih delih in da se je uglasbitve lotil tržaški skladatelj Ubald Vrabc. Vem pa tudi, da je pokojni kranjski zgodovinar dr. Žontar odkril pred letom tolminski arhiv o tem puntu v Gradcu in da vsi poznavalci Pregljevega romana komaj čakajo, da bo objavljen in da bo mogoče primerjati zgodovinsko resničnost s poetično baladistiko Pregljeve mozaične slikovitosti, misticizma in grozot metafizične usodnosti.

„Tolmincem“ je sledila nova povest Zadnji upornik (v ponatisu Stefan Golja in njegovi), kjer sin tolminskega puntarja duhovnik Stefan Golja izpolnjuje obljubljeno nadaljevanje punta tako proti fevdalni gosposki kot proti hierarhični, za svobodo človeka kot takega.

Kot tretji del in kot epilog tega krutega, tragičnega poraza lahko

štejemo prelepo novelo Matkove Tine prečudno romanje: novelo neveste glavnega puntarja Janeza Gradnika, ki se nosna napoti na mučno pot k morišču na Travnik, da bi videla umreti svojega fanta — očeta svojega otroka. Na poti domov pa jo prehití čas in na klice na pomoč k Mariji stopi ta z nebes in ji je v največji stiski za babico.

Jaz bi videl še zadnje, četrto, nadaljevanje tega tolminskega cikla v idiličnih sončnih goriških Zgodbah zdravnika Muznika. Muznik, sin tolminskega puntarja, postane vojak in zdravnik ter pesnik goriških lepot, podnebja, rodnega jezika, da, celó dialektičnih lepot tolminščine. Predstavlja idilični epilog tolminske tragedije, sončno harmonijo Pregljeve pesniške, lirično-baladne tolminske rapsodije, lahko rečemo celó simfonije, ki se nam obeta.

Toda Pregljeva tolminska epika s tem še ni izčrpana: ob zgornjo baladno epiko bi postavil kot istovredno in v isto vrsto spada-

jočega Plebanusa Joannesa, vi-karja Potrekuježa, ki pa ni več toliko puntar proti fevdalcem oblastnikom kot puntar proti kodi-fi-iranemu Bogu, proti kateremu se bori za „svojega osebne-ga Gospoda“, za Boga, kot ga čuti v sebi in kateremu hoče biti poslušen do zadnjega. In ta Gospod ni samo fevdalni graščak in videmski u-radniški korar, ampak je „hudič“ v njem, v njegovem lastnem me-su, proti kateremu se bori s svo-jim duhom, proti skušnjavam, od katerih ga odreši prav to, pred čemer beži — otročnica, ki doji otroka. Materinstvu žene zapoje v koncu najlepšo hvalnico.

Plebanus Joannes je bil svojčas od slovenskega PEN-kluba sve-tovnemu PEN-klubu predlagan kot najlepša slovenska leposlovna stvaritev, predlagana za prestavo v tuje jezike. V njem je subjek-tivno iskanje Boga in objektivno katoliško veovanje še v ravnoves-ju. S tem romanom je Pregelj pre-magal tudi svojo duhovno krizo tega časa, kot to misli izdajatelj njegovih spisov dr. Koblar.

K Pregljevi tolminski epopeji spadajo tudi prelepe rokokojevske rezljane tolminske zgodovinske miniaturne slike, ki so v knjižni izdaji dodane kot II. del Muznika, novele: Runje, Vigilije (I—IV), izredno artistično izdelan tolmin-ski ciklus.

Spadajo pa sem še baročni gro-teskni ljudski pridigarji, kot so Rutarius christianus, Tomaž Sko-čir, in drugi, ki jih je polno v njegovi delavnici.

S temi povestmi je Pregelj gotovo vstopil v vrh tedanjega slovenskega ekspresionizma. Dve desetletji je bil v vrhu slovenskega leposlovja. Stopil je na Cankarjevo mesto, predstavljajoč tedanji duhovni metafizični realizem, sin, tezo stvarnega naturalizma, romantične subjektivne metafizike, religioznega ekspresionizma.

Še globlje v ekspresionizem, v samo dno

Iz duhovnega ravnovesja v Plebanusu Joannesu je s prihodnjo povestjo o protestantskem duhovniku Jerneju Knaflju pod naslovom Bogovec Jernej stopil v človeško dno. Tu že ni več okolja, tu je že človek sam, poln ljubezni sicer, pa preobila ljubezni ni mogel usmeriti na pravega človeka ter zato blazno sovraži vse; potegnil je celó s križa podobo Razpetega in propadel do dna; pot ga vodi skoz brezverje, hudo delstva in ponižanja. Vendar doživi v koncu še milost materinske ljubezni. Pa tudi eno najhujših ponižanj: svojo zadnjo božjo službo je moral opraviti v prisotnosti zavržene ženske in „ob njegovi smrti je legla kraj njega kot za zadnjo sramoto“.

Bogovec je težko razumljiva duhovna kriza, skoraj patološka, najbolj ga mori spolnost, hudič, obup, da je pogubljen. Kakor je prej Pregelj risal dobre duhovnike, je zdaj segel v odpadlega in v njegovo duhovno krizo, ki jo je težko doumeti. Razlagavci sodijo, da je v njej nekaj patološ-

kega, kakor tudi v noveli Thabiti kumi, ki je čuden epilog Plebanusu Joannesu, zdravemu človeku nerazumljiva svetost in seksualna banalnost istočasno, patološtvo, ki še čaka zadovoljivih razlag in obrazloženj.

Ob Bogovcu Jerneju stoji v Pregljevem vrhu največjega ustvarjanja še svetopisemska igra Azazel (=hudobni duh), ki v čudoviti besedni poetičnosti orientalske razkošnosti podaja dramo iz Kristusovega časa. On je prišel na zemljo enim v vstajenje, drugim v padec, kot pravi Pismo. Magdalena in Judež sta nekoč živela v grehu, pa Magdalena se ob Kristu dvigne v svetost, Juda pa postane izdajavec samega Boga, v katerega sicer veruje. To je notranja drama te Pregljeve svetopisemske igre, ki prvič v Ljubljani ni uspela, uspela pa je v emigraciji.

V to vrsto Pregljevih problematičnih del spada tudi povest o Simonu Jenku, ki je sprva nosila naslov Šmonca, pozneje pa Simon iz Praš. V delu je sicer mnogo avtentičnega gradiva, vendar pa ni ta leposlovni življenjepis pisan realistično - psihološko ali zgodovinsko pogojeno, temveč je do skrajnosti subjektivistično razlagano notranje življenje pesnika Sorškega polja, mozaično razbito, nenehno nihajoče med obupom in samotarstvom. Ta življenjepis je leposlovna stvaritev, ki nam ne pokaže Jenka, kot je bil, ampak je podoba Preglja, kot je sam rekel: Jenka sem ljubil,

a slikal — sebe.

Azazel, Bogovec Jernej in Šmonca so dela, ki so povprečnemu bravcu težko razumljiva, ker niso objektivno realistična, ampak so odraz Pregljevega subjektivnega razmerja do lastnih, v teh letih nerazumljivih notranjih kriz, ki jih bodo bodoči raziskovalci še razložili in tako nam dali ključ za pravšno umevanje teh njegovih notranjih metafizičnih nasprotij.

Razumljivo je, da je takšno ustvarjanje duhovnih iskanj svoje razklanosti izmučilo Preglja kot ustvarjalca del ob takih mističnih vrtanjih v težko izrazne zapletenosti človeške duše. Zato se je vrnil k svoji lažji literaturi, v svet svojih neproblematičnih duhovnikov, ki so po velikih življenjskih ovirah in težavah dozorevali svojim svetim poklicem. Tak življenjepis je napisal lansperškemu gospodu Petru Pavlu Glavarju (poznejši Odisej iz Komende), ki ga je posvetil župniku Fabijaniju. V Magistru Antonu je mislil na Mahniča.

Mogočne podobe je oblikoval iz baročne Slovenije, tako do zdaj še ne priobčeno petdejsko dramo iz časov ljubljanskih jezuitov *Salve virgo Catharina* — zgodovinska nasprotja med ljubljanskimi dijaki in rokodelskimi pomočniki, množične podobe razgibane baročne dobe.

Isto snov je pozneje Pregelj obdelal v ljudskem romanu Peter Markovič, strah ljubljanskih šolarjev.

Vse te povesti, Glavar, Muznik, Markovič, so izhajale sicer spet v založbi Mohorjeve družbe, celovške in goriške, toda nihče jim ne more očitati diletantizma, komaj tendenčnost, čeprav jih Slodnjak tako opredeljuje. Vsak, kdor jih bere, občuti ob njih polno pisateljsko moč, kot pri prosvetljenjskih pisateljih klasičnih avantur, ki imajo prav tako pisateljsko metodo. Kako lepo je na primer branje istrske povesti o škofu Dobrilu! Koliko je v njej istrske kraške lepote, bolesti in pestrosti istrskega življenja! Slaba je gotovo koroška povest Umreti nočejo, ki je delana z voljo in ne napisana iz navdiha.

Imenujem naj v koncu še prelepo idilo *Otroci sonca*, eno redkih Pregljevih sodobnih novel; najprej zaradi njenih čudovitih opisov idrijske kotline in potem zaradi svežih, veselih oseb, tako moških kot ženskih, nikakor pa ne zaradi alegoričnega pomena pozneje dodanih dveh knjig, s katerima tvori trilogijo. Mislim na „*Slavico*“ in njen simbolični smisel: vsi imajo Slavico radi, pa nihče je ne dobi samo zase, kajti predstavlja Jugoslavijo, ne človeka.

Še in še bi lahko navajal krajshe njegove spise, npr. njegove enodejanke, njegove idilične povesti o redovnicah iz Doma matere Serafine, o gorenjskih idilah v *Osmero pesmih* itd., saj je Pregljevih del za 13 zvezkov in še več.

Omenim pa naj samo njegovo

knjigo Usahli vrelci, ki nam nadešča Pregljev lastni življenjepis. Ni ga napisal kot svoj življenjepis, za kar so ga večkrat prosili, pač pa povest o pisatelju Zorinu, ki bi hotel postati katoliški pisatelj, „zdrav kot zemlja in dober kot luč“, in ki naj bi bil kot pisatelj duhovnik — svečenik. V tej zadnji povesti je podal avtor svojo notranjo rast kot umetnika in poudaril ideje, ki so vodile njegovo umetniško ustvarjanje. Roman o zavestno katoliškem pisatelju. Hotenje in rast. Umetnik bodi — svečenik!

Pregelj je bil vedno prepričan, da je bil poklican biti duhovnik. Bil je poklican, toda poklican, da opisuje tolminske župnike v leposlovni umetnosti. Duhovni sin župnika Fabijanija. Ta sicer ni vzgojil iz njega duhovnika — mašnika po svoji podobi, pač pa duhovnika — po svoji veri in pisatelja iz svoje vere: On je rojen pisatelj!...

In Pregelj sam je zapisal z vsem priznanjem in hvaležnostjo: Oblikovala me je Tolminska, dobrotniki, knjige in Previdnost!

Tine Debeljak

Novi jezuitski predstojnik

Občni zbor jezuitskega reda je v Rimu 13. septembra izvolil za vrhovnega predstojnika Nizozemca p. Petra Hansa Kolvenbacha, rektorja Vzhodnega inštituta v Rimu in dolgoletnega misijonarja na Bližnjem vzhodu. Izvolili so ga že pri prvih volitvah. Rodil se je pred 54 leti, po materi je italijanskega, po očetu pa nemškega rodu. Z 20 leti vstopil 1948 v noviciat DJ. Na Nizozemskem je končal 3 leta filozofije, potem pa se je javil za misijone. Bogoslovje je študiral v Bejrutu in bil tam posvečen. Sprejel je armenski obred in je prvi predstojnik družbe, ki je duhovnik vzhodnega obreda. V Parizu je 4 leta študiral splošno in vzhodno jezikoslovje in armenski jezik in nato te predmete predaval na jezuitski univerzi v Bejrutu. 6 let je bil viceprovincial Bližnjega vzhoda. Zadnji 2 leti je kot rektor

vodil Vzhodni inštitut v Rimu. V Libanonu je dolga leta doživeljal grozote vojne, nasilja, sovraštva, vsakovrstne nestrpnosti, socialnih krivic in revščine. Ob izvolitvi je dejal: Gospod nas želi uporabiti za označevanje veselega oznanila o božjem kraljestvu ljudem našega sveta, posebej še tistim, ki trpijo krivico. Oznanjati moramo na način, ki je primeren njihovim kulturam in življenjskim razmeram.

Fra Angelico kmalu med blaženimi

Vatikanski tiskovni predstavnik Pancirolli je za rimsko uredništvo „Kathpress“ izjavil, da bo Janez Pavel II. v bližnji prihodnosti prištel florentinskega slikarja fra Angelica med blažene. Fra Angelico, čigar krstno ime je Giovanni da Fiesole, se je rodil l. 1400.

Za mladino za mladino

KAJ BO Z VAŠO VERO?

NEKAJ LEPEGA ZA LJUBEGA BOGA

To so besede Matere Terezije. Pod tem naslovom jo je prikazal na njemu svojski način angleški časnikar Malcolm Muggeridge. Lani je konvertiral. Proces, kot sam pravi, je bil življenjski, a nekaj zunanji „udarec milosti“ je bila preprosta žena, neznatna po postavi, pa velika po ljubezni. Imenuje se zdaj Mati Terezija in je postala simbol krščanske ljubezni, kot so bili nekoč Vincencij Pavelski in drugi karitativni velikani.

On ni bil — Muggeridge namreč — pri Tereziji v Kalkuti kot opazovalec in reporter, bil je so-delavec. Ne edini. Koliko ljudi iz Amerike in Evrope je že bilo tam. Prav gotovo so bili med njimi radovedneži. A vendar je mno-

gim prav Mati Terezija pokazala Boga v skrajno bednih. Z njo so hodili po kalkutskih ulicah, z njo pobirali skelete umirajočih „odpadkov človeške družbe“, z njo počasi tudi molili. In vrnili so se pretreseni. Milost je delovala različno, pri Muggeridgeju nekaj let, Toda delovala je zanesljivo.

Storiti nekaj lepega za Boga. To je najbolj zanesljiva pot do močne vere. Morda je prav v tem naš vzgojni poraz: pridigamo, učimo, svarimo, celo pritožujemo se nad mladino. Ne pokažemo, ne damo pa jim možnosti, da bi storili nekaj lepega za Boga.

Predsednica mladinske organizacije mi je pripovedovala o zabavah, plesih, ki jih organizirajo. Ko sem jo vprašal, zakaj niso za božič obiskali vseh bolnih, zapuščenih, osamljenih, jim nesli malo darilce, zanesljivo pa vsaj eno rožo, mi je odgovorila: nihče nam ne da takih idej.

„Mladina ni idealna“. Kakšna

zmota ali celo laž. V njej se skrivajo zakladi idealizma. A treba ga je prebuditi. Treba je dati priložnost za delo. Kaj bi pomenil mesečni misijon med reveži namesto prijetnih počitnic. Kaj bi pomenilo namesto v zabavo iti v „hišo trpljenja“, recimo Kotelengo, kjer bi se srečali s človeško bedo. In v teh bednikih bi srečali Boga. Kaj pomeni za mladega človeka, če se ves preda neki misiji, doma ali kje drugod, morda v misijonih, pa četudi le za nekaj let! Nobena univerza tega ne more dati. Nobene še tako moderne in psihološko prefinjene kateheze ali versko-izobraževalni tečaji ne morejo nadomestiti dela za človeka, ki je v stiski, torej dela za Boga.

O tem bi bilo treba razmišljati v naših mladinskih organizacijah, pa naj bodo kjerkoli na svetu. Koliko bi jim prineslo življenja! To bi bila pot iz mrtvila. Večna razpravljanja, večne debate, kakor naj bodo koristne, tega ne nadomeste.

Danes je prišel čas, ko si je treba umazati roke. V svilenih rokavicah ne bomo gradili novega, boljšega sveta. Veličastne ideje ostanejo kakor „srčki iz leca“ na stojnicah naših organizacij. Ko pa se mlad človek vrača utrujen, umazan, morda celo ušiv nazaj domov, ga prevzema nepopisna sreča. Doživel je nekaj, česar ni sanjal ne pri veroučni uri ne pri nedeljski pridigi.

Srečati Boga v trpečem človeku! To je potrdilo katekizemske

vere. Srečati Boga v človeku, ki bolj kot koščka kruha potrebuje košček ljubezni, pomeni včasih odkritje. Da, odkritje sebe in Boga in sveta.

Kakšen dolgčas. Vsaj včasih, dolgčas po domovih, po šolah, v organizacijah. Mladi starci. Pravdajo se za „dlako v jajcu“. Svet pa pretresa groza in čaka na velike duše. Leta že se razlega glas, da, glas vpijočega v puščavi, glas Janeza Pavla II.: „Mladi, Cerkev računa na vas. Svet čaka na vas.“ Bo zastonj upala Cerkev? Bo zastonj čakal svet?

Besede, besede, besede...

Znamenja časa kriče po dejanjih. In če vas ni strah dejanj, če vas ni strah umazati si roke, če vas ni strah pogledati v „pekel obupanih“, potem ne čakajte. Ste brali knjigo „Pokopljite me v škornjih“? Tudi za najbolj delavne stare ljudi, no, spet recimo: starejše nas je ta knjiga razodetje. Koliko smo zamudili, ker nismo imeli poguma, ker nismo iznajdljivi. Morda nikdar nisem prav razumel: ljubezen vse premore. Pavel, ki je to izrekel, je v življenju to resnico potrdil. Zato je Pavel, zato je pojem. Kako zares je slabokrvno naše krščanstvo. Naj še tako visoko vihramo s praporom pravovernosti, ostane pred nami težka resnica, ki jo je drzno zapisal apostol Jakob: vera brez del je mrtva.

Kaj bi dal, da bi vi mladi to razumeli, da ne bi v zapečku komodne vernosti „predli dolg-

Med romarji

Izberemo klopi ob strani oltarja v gorski cerkvi. Debelo lesono sedalo je ledeno mrzlo, da se ga bojiš dotakniti z golimi rokami. Čisto nič nismo pomislili, mi trije, ki smo na začetku pomladi prišli sem gor med kordobsko hribovje, da bi nas tu še mogel ogrniti plašč ledene zime.

Gospa Anica, njen mož Ivan in jaz se hkrati spogledamo in vsi trije čutimo isto: mraz vsepovsod. V trenutku se spomnim na Puccinija. Prav nekje na za-

čas“ in čakali na boljše čase.

Boljši časi so v vaših rokah. Toda te roke bodo ohlapne, če ne bo v srcu močne vere. Ne bo pa v srcu močne vere, če boste držali roke križem in se tolažili z mislijo: saj so še drugi, bolj poklicani; ali se celo opravičili pred svojo vestjo: taka je pač božja volja. S tem obližem smo pokrili že obilje krščanske komodnosti.

Če bi Gregorčič končaval te misli, bi dostavil:

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi, a delo in trud vam nebo blagoslovi!

In tedaj vam dam garancijo: svetu, ki prihaja, boste izpričali svojo močno vero.

Franc Sodja

četku svojega Bohema je položil na usta slikarju vzklik mrzlega razpoloženja: „Mraz je pasji!“ Zdaj bi ga tu tudi jaz enako tožeče z vsem junaštvom zapel. Bi nam kaj pomagalo? Bi nas melodija kaj ogrela, ali bi le skrunil s svojim napevom sveto zbranost v božji hiši?

Marija de los Dolores! Tihi, skromni cerkveni hram ob naši počitniški koloniji. Deset mescev je obsojen tišini, v poletnih časih pa slovenska beseda in pesem prineseta vanj pozdrav in molitev. Jutri bo žegnanje, po domače bi rekli: god Marije, ki ima svoj tron v njem. Njen največji praznik vsega leta. Sneli so jo že iz hišice, ki jo ima v oltarju, jo postavili na nosila in jo približali častilcem, ki jih bo mnogo. V procesiji jo bodo nosili najzvestejši jutri po tej zemlji naokrog.

Gledam jo čisto od blizu: svetli meč ji prebada srce, s trpečega lica pa kljub bolečini sijejo tople oči. Tolažba je v njih in upanje... In tega iščejo romarji pri njej.

V visoko streho butajo sunki ledenega južnega vetra. Skozi špranje razpokanih in špranjastih vrat in izpod strehe dol sičijo drobni piši, ki upogibajo plamene gorečih sveč pred soho Marije. Drugače pa smo pogreznjeni v polmrak božjega hrama, kjer človek najde mir po hrupu poti in cest ter svetlo vedrino in novo korajžo po teži vsakdanjih dni.

María de los Dolores! Ona čakava. Mi čakamo. Nocoj bo sklepno češčenje pred njenim praznikom.

Že so tu prvi ljudje: mraz jih je upognil, sključil, stisnil. V široke šale so zaviti, roke si manevajo, da bi potisnili toplejšo kri vanje, ovratnike suknjičev si tesnijo okrog glave. Pa kaj bi mraz, če te greje ogenj vere v duši!

Pridružujejo se drugi: pesek jim hrešči pod stopinjami. Kljub mrazu in vetru in temi prihajajo. Ni še praznine v njihovih dušah. Kako bi sicer prišli v tej pozni večerni uri, ko je tisočkrat bolj prijetno ždeti ob žarečem štoru kebrača na ognjišču kakor se voziti v razklopotanem ali celo odprtem vozilu.

Z mislijo na topel kot ob žerjavici se zatopim v dneve, večere in noči preteklih let...

— — — — —

Zazdi se mi, da se pred pragom cerkvice spet obrača visoka suhljasta postava gavča. Visokega ožganega obraza, živih in globokih oči pod koščnim čelom. Skozi priprta vrata strmi v mrak večne luči pred oltarjem.

Ne, saj ga v resnici ni več. Že pred leti je umrl, so mi rekli, ko sem ga hotel obiskati v njegovem ranču, kakor sem mu bil tedaj obljubil.

Takrat se je bil pojavil po naši večerni molitvi nekega toplega poletnega večera. Iz cerkve smo se pravkar zrinili pod vhodni obok božjega hrama.

Naravnost v mene se je započil.

„Jaz sem gavčo Peko. Prišel

sem iskat hostijo,“ je odločno rekel z grgravim glasom.

„Káko gostijo?“ sem ga vprašal. Gledal sem ga začuden. Nisva se razumela.

„Hostijo!“ je še enkrat poudaril in pokazal z roko proti ustom.

Obhajati se je prišel. Zdaj na večer. Kako čudno!

Poklical sem gospoda Stanka, ki je že rinal ključ v vrata cerkvice.

„Vas želi,“ sem pomignil proti čakajočemu prišlecju.

Potem sem ju pustil sama in odšel za ostalimi. Se bosta že pomenila.

Ko sem bil že ob izhodu pri kamnitem obzidju, ki loči cestni svet od cerkvenega, sta že bila v cerkvi. Ena sama drobna večna luč je svetila v njej. Skozi vrata je odmevalo glasno govorjenje, skoraj podobno prerekanju dveh vročih nasprotnikov.

Drugo jutro sem gospoda Stanka vprašal: „No, káka je bila snočja béra?“

„Dobra! Obilna! Težka! Od mladih let se mi okrtučil.“

„In sta uredila?“

„Pošteno odrgnila.“

V tem trenutku spet vidim njegovo senco. Gladko koščeno čelo žari kakor tisti poletni razžarjeni večer ob zadnjih sijih dneva. Po spominu, po zunanosti, po odmevu besed, po barvi glasu ga spoznavam.

Tedaj je že škrtal ključ v vratih Marijine hiše, a ni še bilo prepozno. Pripel je konja ob električni drog, da bi ga počakal.

Kaj ga je prignalo? Kaj mu je posvetilo na pot, da se je dvignil in prijahal naravnost do cerkvenega praga? Zaupanje do Nje, ki je zagorelo pod mrzlim pepelom na mrtvem ognjišču? Krik budeče se vesti, ki ga je dvignil kakor zvon iz spanja? Zlata zarja večera, prižgana od Stvarnika v napoved lepega jutra?

Tega nihče ne bo nikoli zvedel. Svojo najvažnejšo skrivnost je odnesel na ono stran...

Medtem se je cerkvice napolnila. Pred mano se je z vso težo vsedel na rob klopi mož z berglami, njemu ob strani žena, zavita tudi čez glavo, tam spredaj ždi

vdova s tremi otroki, nato šolarke, dekleta, droben plešasti možak, nekaj ljudi gosposkega videza, skupina redovnic. Mirno čakajo, premišljajo o svojih težavah in potrebah ter jih urejajo, da jih bodo položili pred Priprošnjico. Neka žena se bliža Mariji čisto pred oltar in ji daruje razevelo breskvino vejo. Široki barvasti pončo ji pada čez ramena. Moški ob njej z drhtečo roko prižiga svečo ter jo pristavlja k drugim. Dolga suhljata rocka se steguje visoko gori, da bi dosegla Njeno prebodeno srce: ko jo poboža po sveti rani, jo spoštljivo bliža k drhtečim ustom ter pobožno poljubi. Poljubila je Njeno srčno rano. Tudi drugi se ji v vrsti bližajo, jo božajo, ji zrejo v oči, ustne pa kar same šepečejo prošnje, jo kličejo, jo rotijo ali se ji ljubeznivo zahvaljujejo.

Ljudje so drugačni nocoj. Vsakdanjost so pustili pred cerkvenim pragom. Marija jim je blizu. Med njimi stoji. Po svoje jo imajo radi in po domače se z Njo pogovarjajo. Saj ni treba, da se premikajo ustnice, ni treba glasu iz grla, dovolj, da ji govori srce, vdano in zaupno. Tudi v molku živi beseda. Tudi brez besed raste upanje.

Župnik je z gorečim govorom sklenil večdnevno češčenje.

„Dosti Marijinih podob in svetišč imamo. Naj jo že kličemo Marija de los Dolores, Marija Fatimska, Marija Lurška, Marija Lujanska — vse nam predstavljajo eno in isto Mater božjo,

Mater našega Odrešenika!“

Vsakdo je tedaj mislil na svojo Marijo, na tisto, ki mu je najbliže, do katere ima največje zaupanje, za katero je prepričan, da ga posluša in da mu je ob strani.

Jaz sem obrnil svoje misli proti Ptujski gori. Tja me je mati vzela na prvo romanje in me izročila v gotovost Njenega varstva.

Daleč je to: morja in zemlje so vmes. Toda zvestoba se ne meni za razdalje. Njena moč je brezmejna.

Gosto je padal drobni sneg, ko smo se vračali. Vetrovni sunki so opletali z njim po brnečem borovju, kakor bi rojile bele muhe. Nam ga je metalo v lice in trosilo za vrat, da nas je ščegetajoče zbadalo. Kdo bi bil pričakoval tak večer!

V prostorni vhodni veži nas je objela dišeča gorkota. Grčasta polenca so gorela v železni pečici in vonj po lesenem gorivu se je razlil po prostoru. Globoko sem vdihnil in zazdelo se mi je, da sem kakor nekoč doma na božičnih počitnicah, kjer sta se od kmečke peči razlivala prijetnost in domačnost po vsej hiši.

Pa zdaj tistega dóma in peči že zdavnaj ni več in domačnost je tudi umrla. Le jaz še vedno kot začaran sanjam o njej, ker mi je vse tisto ostalo kot boleči biser v srcu.

„Ste opazovali ljudi?“ je začela gospa Anica pogovor. „Drugачni so se mi zdeli kot po nava-

di. Se vam ne zdi?“

„Bolj domači!“ je dodal Ivan. „Ni mogoče, da ne bi imeli vere v srcu. Vsaj nekateri niso prazni. Sicer ob tem vremenu ne bi bili prišli,“ sem pridal še jaz.

„Kaj vse doživiš v takem večeru!“ je vesela vzkliknila gospa Anica. „Ni mi žal za dolgo pot, ki sem jo naredila v to samoto. Če bom o tem komu govorila, mi še ne bo hotel verjeti.“

Mož ji je samo prikimal.

„Srečali so se mogoče z lučjo, ki je vse leto ne najdejo. Taki večeri imajo svoje vrste moč!“

V molku smo posedli okrog pečice, v mislih pa se mudili še vedno pri Materi.

Kot v sanjah sem moral v tisti dolgi zaobljubljeni procesiji z neizmernim upanjem v hrib k ptujskogorski Mariji.

Ugasnili smo luč zaradi domačnosti večera. Bliskajoči se plameni so uhajali skozi špranjice peči in se spreletavali po licih. Božajoča gorkota nam je uspa vajoče rinila v premraženo telo. Prijetno je bilo dremuckati, pogreznjen v sanjarije daljnih dni, medtem ko so se zunaj lovile igrive snežinke med spečimi krošnjami borovcev...

Zveneče rožljanje po pečici blizu vrat moje sobe je naznanjalo, da sta moja sostanovalca bila že pokonci. Hitro sem skočil iz postelje in res našel že Ivana pri pripravljanju ognja, gospa Anica pa je imela že pristavljeno za kavo, pazila na mleko in raz-

postavljala še vse ostalo, kar naj bi dopolnilo zajtrk.

„Zunaj je vse belo,“ mi je brž javil Ivan.

„Pa ja ni toliko snega?“

„Verjetno oboje: slana in sneg.“

Pokukal sem skozi okno: jasno sončno jutro je žarelo nad Gemelas, močan južni veter je še vedno mlel z vejami borovcev, zemlja se je pokrila z okrasom zimskega nakita. Bogato cvetje na marelicah in breskvah je drhtelo v zmrzlosti.

Prebudila sta se tudi zvona v nadzidku nad cerkveno terasico: pritrkovalo je in veselo naznanjalo žegnanje.

Od vseh strani so se bližali ljudje k temu slavju. Zbirali so se pri obzidju okrog cerkvenega vhoda in pričakovali prihod procesij.

„Pa bodo procesije gotovo prišle?“ sem se pošalil s Saro, ki je šepala sem ter tja in izdajala svojo važno vlogo pri cerkvenih pripravah. Njej so bili zaupani cerkveni ključi, mežnarjenje, pobiranje denarnih prispevkov, priprava oltarja ter prav posebna čast, da je smela župnika prva sprejeti in ga obvestiti o vseh stvareh, ki so se tikale cerkve.

„Kako da ne bi prišle? Morajo priti, saj so zaobljubljene procesije!“ mi je važno pojasnila.

„Ni premrzlo jutro?“

„Mislite, da v mrazu ljudje tu ne gredo iz hiš?“ Njen odgovor je izražal skoraj rahlo užaljenost.

„Gredo že, gredo! Pa ne vidim nič mateja, ki bi jih ogrel.“

„Po maši bo vsega dovolj. Še za vas! Poglejte tja: že gori za mate, empanade in za pečenje mesa...“

Obrnil sem se v smer, kamor mi je pokazala. Ob obzidju nunske hiše se je res dvigal dim iz večih ognjišč.

„Lačni potemtakem res ne bomo!“ sem ji pritrdil.

„Ne bojte se, za denar bo vsega! Zdaj pa moram v zakristijo, ker tamle že prihaja prva procesija.“

Od zapuščene hiše na ovinku, kjer smo se še pred leti hladili proti večeru s hladnim kordobskim pivom, je polzela skupina ljudi. Sredi njih se je gibal na ramenih kip svetega Štefana. Prihajal je na obisk k Žalostni Materi božji, da bi ji vsaj enkrat na leto delal družbo in posredoval za ljudi, ki so prišli z njim. Že se je zaslišalo petje prihajajočih, medtem ko jih je pozdravljalo nenehno pritrkavanje Marijinih zvonov.

Pod obokom vhodne vežice jih je pričakoval župnik, ki je bil že rano zjutraj prišel v to podružnično cerkev. Pripravil je vse za mašo in procesijo, ki bo ovila trikotni otok in šla tja do državnega zavoda Svetega Štefana in nazaj. Predvsem pa se je vidno razveselil povabila, s katerim ga je še kak zamudnik opozoril, da bi rad opraskal in ogladil svojo dušo. Izrabil je prav to priliko, za katero je vedel, da ne bo me predolga, še manj prestroga, kajti župniku ne bo preostalo mnogo

časa.

Potem se je približevala po isti cesti še druga skupina ljudi, idoča po vsej širini cestišča, kar naj bi bila procesija iz Los Cocos. Na zibajočih se nosilih so prinašali Brezmadežno v snežnobelem oblačilu in z dolgim rožnim vencem ob strani. Vsako leto jo je na križišču na vrhu pričakoval bližnji sosed sveti Štefan. Kazalo je, da se mu je letos zaradi mraza mudilo in je odšel kar sam naprej.

Gospod župnik je tudi te romarje prijazno pozdravil in jih zdrenjal v cerkev. Da bi jih obel pred mrazom.

Pod pokopališčem dol se je slednjič spuščala zadnja, najbolj urejena procesija: romarji iz Capille, spremljajoč svojega patrona svetega Antona Padovanskega. Nekje med potjo se mu je pridružila še Mati Lurška. Njih število je bilo največje, med njimi sestre s svojimi gojenkami, ki so pobožno prepevale. Poseben ozvočeni avto jih je spremljal z vmesno molitvijo rožnega venca.

Gospod župnik je prav tem, svojim faranom, izkazal posebno čast ter jim šel do košatega kebrača naproti. Tam se je zrinil v avto in začel glasno peti Marijino pesem, da jo je za njim vse poprijelo. Tudi v cerkvi čakajoči so se jim pridružili. Zdelo se je celo, da je tudi sveti Anton brundal z njimi, ker je bil videti veselega obraza, ko se je prigugal pred oltar. S temi pa se je

cerkev prav do okrog oltarja natakčila, zdrenjali so se tudi v zakristijo, v stranski prostor pri oltarju pa so poslali zavodske gojenke. Mi trije smo bili še pravočasno zasedli prostore v klopi in se nas nihče ni dotaknil. Bili smo resni in že naša obličja so izdajala nekaj posebnega. — Pri poznejšem pozdravljanju nam je župnik kar naravnost priznal svoj sum, da moremo biti iz očeta Rudolfa kolonije. Bil nas je izredno vesel.

Pri maši je vsevprek pelo: tisti, ki jim je Bog dal čiste glasove, kakor tudi oni, ki so za glas in več nižje ali višje vlekli po svoje, misleč, da so izvrstni pevci. Pesem je hotela biti molitev in vsak pri sebi je čutil, da je dolžan moliti.

Po obhajilu so se oglasile električne orgle s kora. Tedaj je vse obrnilo hrbet oltarju in zapičilo radovedne oči tja, odkoder so prihajali zveneči akordi. Le svetniki so bili trdni na svojih podstavkih in dostojni v držji.

Sestra je zaigrala začetek Gounodovega pozdrava Mariji, nato pa se je oglasil sladki alt in odpel Ave Marijo. Človeku je dobro delo v duši, še bolj pa v ušesih, ko je lahko užil delček lepe muzike.

Po maši se je vse drenjalo v procesijo. Kljub krepkim besedam rediteljev in natanko določenemu vrstnemu redu, so se navodil malo držali. Vsakega svetnika naj bi spremljali domači romarji, če le mogoče po trije ali štirje v vrsti.

Zadnja bi bila žalostna Mati božja, patrona cerkvice, pred katero je bilo določeno iti županu, županiku, sestram in gojenkam, na koncu vsega pa gavčem na konjih.

V resnici se je večina zdrenjala le okrog tega Marijinega kipa in mu hotela biti čim bliže. Kakor bi ga morali čuvati pred kako nevarnostjo.

Mi trije smo se stisnili nekam v sredo med ljudi, kjer ni bilo gneče in smo mogli v miru izraziti vsaj kako prošnjo.

Malo pred nami je ob robu ceste pešačila bosa suha ženička, noseč čevlje v roki in naslanjajoč se na sosedo. Rdeče modrikasto golo obgležnje je dajalo še večji videz mraza in človeka je spreletavalo ob pogledu nanjo. Šepajoč je prestavljala noge po kamnitih ostrinah. Vso pot je glasno molila.

Vsi smo buljili vanjo, po pravici misleč, da ni vse v redu z njo. V senčinah se je še vedno belila slana in v vdolbinah jarkov je obležala rahla plast nočnega snega. Mrzel južnik pa ni nič odnehal.

„Vsako leto gre bosa v procesiji!“ je pripomnila soseda na naši levici.

„Jo poznate?“ sem jo tiho vprašal.

„Sveda! To je gospa Elena, ki živi tam gori na grebenu, na poti v Los Cocos. Žena znanega gavča Peka. Gotovo ste že kaj slišali o njem. Visok, suh, bradat človek je bil.“

„Ni kaj v redu z njo?“

„Čisto v redu. Ko ji je pred leti umrl mož, je odšel z doma tudi edini sin. In se ni vrnil več. Bajje živi nekje na oni strani ravnske kordobske province.“

„Mogoče to žrtev spremlja kakva njena prošnja?“

„Obljubila je, da bo vsako leto bosa v procesiji, dokler se sin ne vrne. Predstavlajte si, njeno življenje je res ena sama žalost. V teh letih, pa sama!“

„More jih imeti blizu šestdeset!“

„Mislim, da je v triinsedemdesetem letu.“

„Uboga žena! Kako upanje nosi v srcu!“

„Veliko upanje. Pravi, da jo bo nekega dne Marija gotovo uslišala. Živi v trdnem prepričanju.“

Ko smo se vračali spet proti cerkvi, smo jo našli z modrikastimi nogami ob cerkvenem zidu.

Pri petju zaključne pesmi sem znova obstal pred imenom „gavčo Peko“. Visok mož, koščen mož, bradat mož...

Nihče drugi kot tisti, ki je skoraj pred več kot desetimi leti prijezdil do cerkve...

Gavčo Peko.

— — — — —

Pogreli smo se z vročim čajem, kajti presneto smo se zmrazili to jutro.

„Še tisto boso ženo bi povabili na skodelico, če bi vedeli, kje da je zdaj. Uboga, pa kako korajžna!“ je pojamrala gospa Anica.

„Korajžna pa res!“ je pritrdil Ivan.

„Pa kako vztrajna! Baje se ni dala nič pregovoriti. V svojem upanju je bila neomajna,“ sem dodal.

Čas je šel že skoraj proti pol-dnevu, sijalo je toplejše sonce in izpred nunske hiše sem sta vabila muzika in petje.

„Grem pogledat drevje, če je še ostalo kaj cvetja. Potem pa še tja, kjer pečejo in cvrejo.“

Prej rdečkasto breskvino in roza marelično cvetje je porjavelo: zažgala sta ga slana in sneg. Stisnilo me je pri srcu, ko sem se spomnil še včerajšnjega cvetnega okrasja.

Okrog ognja se je drenjalo, ljudi: vsakdo je hotel ukrasti trohico toplote zase. Rahel dim je razsipaval prijeten vonj po pečenem mesu, na stojnici pri vinu in žgani pijači so ponujali kupe empanad, pravkar pečene klobase med rezinami domačega kruha, kadeči se mate ter ostro vonjajoče žganje. Nekaj znanih ljudi, ki sem jih z leti na počitnicah spoznal, me je vabilo na asado ali pa vsaj da pridem pogledat popoldne k plesu in k nastopu gavčov. Visok oder za plesalce je čakal pred Flor de durazno. Za dobro voljo pa je odmevalo dovolj muzike, ki so ji nekateri pripevali, kakor tudi mi brundamo, če se kje oglasi naša narodna pesem.

Ko so me primorali nagniti kozarček „osem bratov“ in ko sem slednjič obljubil, da se zagvišno povrnem, ker da mi morajo pred-

staviti dobre plesavke, sem se le prešinil iz gneče.

Tam pod kebračem je bila gručica ljudi. Že na daleč mi je mahal ženica, ki mi je bila govori-la v procesiji o bosí vdovi Eleni.

„Glejte, gospod! Tu je sin, ki ga je bila pričakovala.“

Pristopil sem bliže. Na sivem kamnu je sedela vdova in stiskala deklico šolarskih let k sebi. Vnukinja. Vsa solzna je venomer ponavljala: „Hvala Ti, Marija, Mati božja! Hvala za to veliko dobroto!“

Šele tedaj sem opazil tudi možaka v oblačilu gavča. Izrezan Peko: košččen, visok, podolgovatega obraza, živih oči, z na téme padajočimi lasmi.

„To je sin, ki je prijahal na žegnanje!“ je pojasnjevala ženica ob meni.

„Kaka sreča! Sreča za ubogo ženo!“ sem pripomnil. Tudi v meni je kipela sreča, ki mi je dušila besedo.

Šele čez čas, ko so se dvignili in jo je sin, krepko držeč čez ramena, že hotel odvesti, sem se ojunčil.

„Veliko srečo ste doživeli, Marija vas ni zapustila!“

Prikimala je hvaležna.

„Še vedno ne more verjeti, da sem pred njo!“ se je vmešal sin v pogovor.

„To je moj čudež, v katerega sem verovala. Čudež!“ je skoraj vpila.

„Že lani sem namenil priti za ta dan.“

„Ni tudi oče Peko k temu kaj

pripomogel?“ sem smehljaje vprašal. „Bil je dober človek. Spoznal sem ga, ko je prijezdil neki večer do cerkvice, da je potem uredil svoje račune.“

Ženica in sin in dekletce so prisluhnili.

„Vi ste ga poznali, gospod? Poznali mojega moža?“

„Spoznal pred cerkvenimi vrati in ga tudi mislil kdaj obiskati, pa se je prej preselil...“

„Zdaj ga gremo obiskat,“ je potrdil sin.

„Lepo, da ste prišli k materi.

Zelo lepo. Vidite, kako srečo ste ji prinesli!“

„Zdaj jo vzamem s seboj. Škoda le, da bo ostal oče sam tu!“

„Njega pa se pogosto spominjajte! Ni lepšega kot če imajo ljudje radi tudi svoje pokojne. Da so vsi združeni v ljubezni!“

„Mraz je! Pojdimo, mater gotovo zebe!“

„Zdaj mi je dobro, ko imam tebe pri sebi!“

Odhajali so s svojo srečo.

In z blagoslovom z žegnanja!

Jože Krivec

med nami v Argentini

Novomašnik Igor Grohar

V petek 18. decembra bo posvečen v duhovnika diakon Igor Grohar. Novo mašo bo pel v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši v nedeljo 20. novembra, na praznik Kristusa Kralja, ob 11. uri.

Novomašnik je bil rojen v Buenos Airesu 31. julija 1957. Njegov oče g. Nace Grohar je doma iz Sorice na Gorenjskem, mati ga, Marija roj. Moder pa iz Dola pri Ljubljani. Kot ljudskošolec je obiskoval

5 let sobotno slovensko šolo škofa A. B. Jegliča v Slovenski hiši, od 1969 do 1975 pa je bil v Rožmanovem zavodu v Adroqueju. V semenišče buenosaireške nadškofije je vstopil marca 1976 in študiral na teološki fakulteti Argentinske katoliške univerze v Buenos Airesu, kjer je decembra 1982 dokončal teološke študije. 19. marca letos je bil posvečen v diakona in od tedaj se kot diakon uvaja v dušnopastirsko delo na župniji Luján Porteño (Francisco Bilbao 3476).

S slovensko skupnostjo je ostal tesno povezan tudi ves čas bogoslovnega študija. Ko novomašniku Igorju iz srca čestitamo k duhovniškemu posvečenju, mu izrekamo tudi iskreno željo, da bi v Gospodovem vinarstvu ob velikodušnem delu doživljal globoko duhovniško zadovoljstvo in da bi ob svojem duhovniškem delovanju na argentinskem področju tudi čim več rad sodeloval pri slovenskem dušnopastirstvu, za kar ga usposablja tudi slovenska zavednost in dobro obvladanje slovenščine.

Romanje v Lourdes

V nedeljo 21. avgusta smo romali v Lourdes. Lepo sončno vreme je olajšalo številno udeležbo rojakov. Gotovo nas je bilo nad 1500. Najprej smo ob 15,30 po pozdravni pesmi pri lurški votlini odmolili 2 desetki rožnega venca, nato odpeli litanije Matere božje. V procesiji v gornjo cerkev smo se zvrstili za križem fantje in možje, dekleta in žene, vmes pa kip lurške Marije, sku-

pina narodnih noš, ministranti in duhovniki. V zgornji cerkvi je bila sv. maša, med katero je 8 duhovnikov spovedovalo, 4 pa delili sv. obhajilo. Msgr. Anton Orehar je v pridigi med sv. mašo o svetoletnem programu sprave in o potrebi stanovitosti. Med mašo smo zmolili molitve za svetoletni odpustek, na koncu pa sklenili romarsko pobožnost s pesmijo Marija, skoz življenje voditi srečno znaš.

Duhovne vaje

Možje so imeli duhovne vaje od petka 23. septembra od 20. ure do nedelje 25. septembra popoldne v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu. Udeležencev je bilo 41.

Na istem kraju so jih imele žene en teden kasneje. Udeležilo se jih je 48. Obe skupini je vodil p. dr. Lojze Kukovica.

Od 23. do 30. septembra so imele duhovne vaje tudi dekleta (2. skupina) in sicer v Domu duhovnih vaj Mallinckrodt, Ruta 3, km 39,5. Vodil jih je dr. Jure Rode. Prišlo je 28 deklet.

XIV. pevsko glasbeni festival 83

Mladinski organizaciji SDO in SFZ sta pod geslom „Zvesti Bogu in narodu in prijatelji med seboj“ priredili v soboto 20. avgusta zvečer v dvorani Slovenske hiše svoj XIV. pevsko glasbeni festival 1983. V prvem delu je nastopil oktet iz San Martina pod vodstvom Roka Finka, Irena Rezelj na klavirju (Mozart in

Chopin) ter „orkester“ (Andrej Kocmur, Miha Klemen, Milan Magister in Nejko Skubic), v 2. delu pa Andrej Jan (klavir), dekliski zbor „Zarja“ iz Slovenske vasi, ki ga vodi Zdenka Jan, flavtistka Anica Arnšek in pianist A. Jan ter Mladinski zbor iz San Justa, ki ga vodi Andrej Selan. Med prvim in drugim delom je nastopila šaljiva pristavska skupina „Le ludje“, ki pa ne sodi v okvir glasbenega večera. Povezavo programa je napovedoval Marko Gasser, scenografijo sta pripravila Mirjam Oblak in Janez Urbančič, za lučne efekte pa sta skrbela Milan in Bogdan Magister.

8. obletnica blagoslovitve Rožmanovega zavetišča

V nedeljo 28. avgusta je Zavetišče dr. Gregorija Rožmana praznovalo 8. obletnico blagoslovitve. Ob 11,30 je msgr. Anton Orehar maševal za vse rajne člane in dobrotnike zavetišča. Po maši je predsednik zavetišča Peter Čarman orisal stanje, se zahvalil dosedanjemu predsedniku in odboru ter zaprosil za sodelovanje za naprej. Po govoru Ivana Korošca je bilo skupno kosilo.

30-letnica Prešernove šole

V soboto 17. septembra je Prešernova šola na Pristavi v Castelarju proslavila svojo 30-letnico. Sveto mašo je daroval krajevni slovenski dušni pastir in katehet France Bergant. Po maši se je začela v dvorani spominska proslava, ki jo je povezoval prof. Tine Vivod: sprejem ar-

gentinske in slovenske zastave, beseda predsednika šolskega odbora Avgusta Poglajena, zahvala Janka Klemenčiča v imenu prvih učencev, zahvalna beseda Kristine Kremžar in Gabija Ranta v imenu učencev, ki se danes zbirajo v pristavskih mladinskih organizacijah, recitacija učencev najvišjih razredov, čestitke Zdenke Janove in Jožeta Markeža v imenu društva ZS, zahvalna beseda predsednika društva Slovenska pristava dr. Julija Savellija vsem dosedanjim in sedanjim članom učiteljskega zbora Prešernove šole, posebej voditeljici šole Miji Markež in dolgoletnemu katehetu Matiju Lamovšku, pozdrav predsednika NO za Slovenijo Miloša Stareta in beseda voditeljice Mije Markež. — Otroci Prešernove šole so v režiji Luka Debevca odlično zaigrali igro Nika Kureta „Matjaž in Alenčica“. Za sklep prireditve je bila zakuska v gostinskih prostorih Doma.

22. obletnica Slomškovega doma

„Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si, Slovenija!“ je bilo geslo praznovanja 22. obletnice Slomškovega doma. Ob 11. uri je bilo dviganje zastav in petje himen in pozdrav predsednika SD Matevža Potočnika. Sv. mašo je nato daroval delegat slov. dušnih pastirjev msgr. Anton Orehar, ki je v pridigi nakazoval smernice za zdravo krščansko in slovensko življenje posameznikov in skupnosti. Med mašo je pel cerkveni zbor pod vodstvom organista Gabrijela Čamernika. Po maši je bilo na voljo kosilo. — Popoldanski program

po 5. uri je obsegal govor Božidarja Finka in različne proste vaje otrok Slomškove šole ter mladine, ki so jih naučili Vladi Selan, Karla Malovrh, Rezka Snój ter Nevenka in Bogdan Magister. Spored sta povezovala Helena Loboda in Tinko Lavrič. (18. septembra 1983)

Slomškova proslava

V soboto 24. septembra ob 4 popoldne je bila v Slovenski hiši Slomškova proslava slovenskih šol Velikega Buenos Airesa. V cerkvi Marije Pamagaj je msgr. Anton Orehar opravil daritev sv. maše za žive in umrle učitelje naših šol ter pridigal o Slomškovem delu za otroke in mladino. Ljudsko petje je vodila šola Friderika Barage iz Slovenske vasi pod vodstvom Zdenke Janove. Po maši je bila v dvorani uprizoritev igre Nika Kureta „Kralj Matjaž in Alenčica“. V režiji Luka Debevca so jo lepo odigrali učenci Prešernove šole iz Castelarja. Šolski referent ZS France Vitrih se je ob koncu zahvalil vsem sodelujočim, voditeljica Prešernove šole Mija Markež in režiser L. Debevec sta v zahvalo prejela slovenski šopek.

Pri Svetogorski Mariji

V nedeljo 2. oktobra ob 4 popoldne je bila v cerkvi sv. Rafaela v mestni četrti Villa Devoto slovesnost 7. obletnice blagoslovitve in umestitve podobe svetogorske Marije. Slavje je zbralo toliko primorskih rojakov, da so napolnili veliko cerkev. Najprej so bile pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim, med slovesno sv. mašo je prepeval zbor

Prof. Božidar Bajuk, dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, Tine Debeljak ml., dr. Andrej Fink, Božidar Fink, dr. Franc Gnidovec, Avgust Horvat, dr. Vladimir Kos, dr. Marko Kremžar, dr. Jože Krivec, Ivan Korošec, dr. Lojze Kukovica, Mirko Kunčič, Milan Magister, Rezi Marinšek, msgr. Anton Orehar, France Papež, dr. Jure Rode, Marjan Schiffrer, Stane Snój, Franc Sodja, dr. Alojzij Stare, Anica Šemrov, Jože Škerbec, nadškof dr. Alojzij Šuštar, France Vitrih.

.....

— „Svetogorski zvon“ pod vodstvom Gabrijela Čamernika in z orgelsko spremljavo Dorite Brezavšček. Msgr. Anton Orehar je po pridigi podelil zakrament maziljenja več kot 50 starejšim rojakom. V tej cerkvi je sv. maša za primorske rojake vsako prvo nedeljo ob petih popoldne, ravno tako o božiču in o veliki noči.

Nove maše

Nove maše ostajajo med rojaki v Argentini prava ljudska slavja kot nekoč in še danes v Sloveniji. K novomašni slovesnosti se zbirajo ne le novomašnikovi sorodniki, prijatelji in povabljeni, temveč tudi veliko rojakov iz vseh slovenskih okrajev Velikega Buenos Airesa in posamezniki celó iz notranjosti dežele.

Salezijanski novomašnik Jože Repovž je imel novo mašo v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši v nedeljo 11. septembra ob 11. uri. Pred vstopom v okrašeno cerkev sta novomašnika pokrižala oče in mati, sestra pa mu je izročila novomašni križ. Somaševalo je 24 slovenskih duhovnikov, pridigal mu je delegat

msgr. Orehar, pel pa je med mašo zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Med kosilom v dvorani Slovenske hiše so novomašniku čestitali novomašni pridigar msgr. Orehar, salezijanski provincialni inšpektor Maldonado, po traku slovenski salezijanski inšpektor Anton Košir ter metliški župnik Albin Žnidaršič, v imenu slovenske skupnosti pa predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare in predsednik ZS arh. Jure Vombergar ter v imenu mladine Jože Cukjati. Nazadnje sta povzelo besedo še novomašnikov oče in novomašnik sam. Po končanem obredu so bile v cerkvi pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim.

Lazaristovski novomašnik Tomaž Mavrič je imel novo mašo v nedeljo 3. julija na Suhi pri škofji Loki, kjer je bila doma njegova mati. Pridigal mu je dr. Franc Rode. K novi maši se je zbralo okoli tisoč vernikov. Iz Argentine so prišli tudi novomašnikov starši in tudi nekaj prijateljev iz Argentine in Kanade.

Naslednjo nedeljo, 10. julija, sta pa imela novo mašo brata Cukjati (ki sta tudi študirala v Sloveniji) v šentgotardu pri Trojanah. France je škofijski duhovnik, Marko pa član Misijonske družbe. K duhovniškemu posvečenju svojih sinov sta prišla iz Argentine njuna oče in mati ter sestra. K tej maši se je zbralo nad 2 tisoč rojakov. Pridigal jima je ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. France Cukjati bo ostal v Ljubljani zaradi študija še eno leto.

Novomašnika Tomaž Mavrič in

Marko Cukjati sta imela novomašno slavje po vrnitvi v Argentino v nedeljo 2. oktobra v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi. Povabljenih je bilo blizu 300 svatov. Somaševanju novomašnikov se je pridružilo še nekaj drugih slovenskih sobratov. Pridigala sta Tomažev stric župnik Marko Mavrič in Markov brat župnik Janez Cukjati. Med mašo je pel zbor Slovenske vasi pod vodstvom Ivana Meleta. Pri obedu so jima spregovorili novomašna pridigarja, msgr. Orehar, superior Baragovega misijonišča Ladislav Lenček, vizitator argentinskih lazaristov Gutiérrez, predsednik ZS arh. Vombergar, župnik Vinko Zaletel, rektor Jože Kopeinig in dr. Tine Debeljak. Za sklep so bile v cerkvi pete litanije Matere božje in blagoslov. Tomaž Mavrič bo deloval v Sloveniji ali med izseljenci v Kanadi, Marko Cukjati pa v Misijonskem zavodu Baragovega misijonišča.

Obisk žpk. Zaletela in rektorja Kopeiniga

26. septembra sta prišla na obisk v Argentino s Koroške vogrški župnik Vinko Zaletel in rektor Doma katoliške prosvete v Tinjah Jože Kopeinig. V krajevnih domovih Vélikega Buenos Airesa je žpk. Zaletel projektiral diapozitive o Koroški, njenih običajih in prireditvah, rektor Kopeinig pa je z besedo predstavljal gostere na slovenskem koroškem. Gosta sta imela predavanje tudi na kulturnem večeru SKA, srečanje pa z duhovniki, SKAS-om in drugimi ustanovami in osebami. O-

Med Slovenci v zamejstvu

Draga '83

18. študijski dnevi „Draga 83“ so bili v Trstu od petka 2. septembra do nedelje 4. septembra. 2. septembra je bil v Peterlinovi dvorani otvoritveni večer s predstavitvijo predavateljev in predstavitvijo nove revije Celovski Zvon. O novi reviji so spregovorili Martin Jevnikar, profesor slavistike na univerzi v Vidmu, prof. Reginald Vospernik, Vinko Ošlak in prof. Alojz Rebula. V petek 3. sept. je v Finžgarjevem domu Ljubo Sirc, profesor ekonomije na univerzi v Glasgowu, predaval o „Sloveniji v osemdesetih letih“. V nedeljo je v parku Marijanišča na Opčinah maševal tržaški škof Bellomi, pridigal pa dr. Pavle Zablatnik, nekdanji ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu. Po maši je predaval Janez Vodopivec, profesor na univerzi Urbaniana v Rimu, o „Kvasu novega krščanstva, Cerкви 20 let po II. vatikanskem koncilu“.

biskala sta tudi rojake v Mendози in v San Pablu v Braziliji. Njun obisk je veliko pripomogel k medsebojnemu spoznanju, zlasti velja to za rektorja Kopeiniga, ker žpk. Zaletel je že naš stari prijatelj, in zblizanju. Kopeinig je tudi predstavil novo revijo Celovski Zvon.

Popoldne je predaval dr. Reginald Vospernik, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, o koroški kulturni in narodni stvarnosti. Naslov predavanja: „Na razvodju dveh kultur“.

Molitvenik „Kažipot“

Zlatomašnik dr. Jože Prešeren, ki po maju 1945 deluje v Trstu, je ob 50-letnici svojega duhovniškega delovanja sestavil in založil priročno knjižico z naslovom „Kažipot“. Knjižico je izdala Slovenska zamejska skavtska organizacija, Trst 1983. Začenja se knjižica s 5 razmišljanji: o stvarjenju, odrešenju, Cerкви in cilju človekovega življenja. 2. poglavje je posvečeno sveti maši, tretje skavtskemu življenju, četrto molitvam, peto izboru skavtskih pesmi, šesto zakramentom, še posebej spovedi, sedmo razmišljanjem po sv. pismu.

Sestavke so prispevali tudi škof dr. Stanko Lenič, škof dr. Janez Jenko in prof. dr. Franc Perko.

Knjižica bo dobro služila ne le skavtom in mladim, temveč vsakemu, ki jo bo jemal v roke.

Izkopanine pri Sveti Hemi

Pri Sveti Hemi, na vzpetini blizu Globasnice v Podjuni na Koroškem, so našli cerkveni prostor s škofovo cerkvijo, cerkvijo za občinstvo, starodavno krstilnico ter dve grobni kapelici. Poleg tega so našli hišo za romarje, ki je imela že neke vrste talno ogrevanje. Sodijo, da je iz petega stoletja. V Globasnici so odprli poseben muzej, v katerem so razstavili tudi mozaik, najden pri

Sveti Hemi. Spada med zadnje oglejske mozaike in je enkratno.

Celovski Zvon

Septembra 1983 je izšla 1. številka I. letnika Celovškega Zvona — vseslovenske revije za leposlovje, kritiko, kulturna, družbena in verska vprašanja. Izhaja v Celovcu štirikrat letno. Usmeritev: CZ je na krščanskem pogledu na svet in kulturni enotnosti vseh Slovencev osnovana publikacija slovenskih kristjanov in vseh, ki iščejo z njimi pogovor. Izdajatelj: Društvo prijateljev revije

CZ. Lastnica in založnica: Mohorjeva družba v Celovcu. Uredništvo: dr. Reginald Vospernik — glavni urednik (Celovec), dr. Anton Stres (Ljubljana), dr. Alojz Rebula (Trst), dr. Alojzij Ambrožič (Toronto), dr. Katica Cukjati (Buenos Aires), dipl. ing. Franc Kattinig — tehnični urednik (Celovec), dr. Marija Spieler — lektorica (Celovec). Naslov uredništva in uprave: Celovski Zvon, Viktoringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt, Austria. Celoletna naročnina: 290 šil., 15 dolarjev. — Novi reviji želimo zdravo in dolgoletno življenje!

Novice IZ SLOVENIJE

Slomškova nedelja

V nedeljo 25. septembra je bilo v cerkvi sv. Danijela v Celju slovesno bogoslužje v spomin škofa Antona Martina Slomška. Bogoslužje so vodili škofje šuštar, Kramberger in Smej, z njimi je somaševalo 55 duhovnikov mariborske škofije. Metropolit šuštar je med drugim dejal: K Slomšku in drugim velikim možem iz naše zgodovine se vračamo, da bi črpali iz njihove duhovne dediščine. Ali pa tudi zares poznamo vso globino, osebnosti, duha naših velikih mož, ki so nam ohranjali vero,

utrjevali narodno zavest, oblikovali kulturo... Imamo tudi sami dovolj čuta odgovornosti za naš čas? Za narodno zavest? Za našo kulturo? Je v nas dovolj smisla za bratstvo, odprtost, ljubezni do vseh ljudi in slehernega človeka...?

Simpozij o Ivanu Trinku v Rimu

Slovenska teološka akademija v Rimu je organizirala simpozij o budite-lju beneških Slovencev Ivanu Trinku ob 120-letnici njegovega rojstva. Simpozij je trajal od 5. do 10. sep-

Namen
Apostolstva molitve
za december

Splošni: Da bi se vse države odpovedale atomskemu orožju.

Misijonski: Da bi delavci v Tretjem svetu uživali spoštovanje.

tembra. Prof. France Kralj je podal zemljepisni in zgodovinski pregled Benečije, tudi obdobje fašizma, v katerem se je Trinko potegoval za pravice svojega ljudstva. Dr. Irena Lupinc-Košuta je orisala življenjsko pot Trinka, Trinkovo osebnost in značaj je po njegovi pisavi očrtal dr. Anton Trstenjak, prof. Marino Qualizza je predstavil Trinkove filozofske razprave, Jožko Kragelj pa je z diapozitivi prikazal Trinkovo domovino. Redovnica Rosalia Miazzo je govorila o Trinku kot ravnatelju in duhovnem voditelju vzgojnega zavoda, prof. Tomaž Pavšič je obdelal Trinkove pesmi, prof. Martin Jevnikar je prikazal Trinka kot most med 2 kulturama, prof. Viljem Černo je spregovoril o Trinku domoljubu, prof. Fedora Ferluga je govorila o Trinkovi slovenščini, dr. Pavel Merku pa o Trinku glasbeniku.

Srečanje mladih v Stični

V soboto 17. septembra je bilo srečanje mladih v Stični posvečeno svetemu letu. Vodilna misel srečanja je bila: Živeti odrešeno — živeti evharistično. Med 5000 vernih mladih

je bilo tudi nad 250 slovenskih duhovnikov ter 15 škofov iz Slovenije in drugih evropskih dežel. Evharistično bogoslužje je vodil nadškof Šuštar, ki je med mašo tudi nagovoril mlade. Ob koncu maše je nagovoril mlade še medškofijski asistent za verne študente dr. Janez Gril in enajst drugih evropskih škofov, ki so ta dan preživel z mladimi v Stični, drugi dan pa začeli simpozij evropskih škofov v Zagrebu. Po končanem bogoslužju je bilo srečanje mladih po skupinah in festival slovenske duhovne glasbe. V pozdravnem pismu papežu so zapisali: „Sveti oče, naj Vam ob tej priložnosti zaupamo, da z veliko nestrpnostjo pričakujemo Vaš obisk v naši domovini in se že sedaj veselimo srečanja z Vami.“

Srečanje romarjev treh dežel na Brezjah

V nedeljo 20. avgusta je bilo srečanje prebivalcev 3 sosednjih dežel pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Imelo je namen poglobljanje krščanskega bratstva med verniki različnih narodov in narodnosti. Srečanje je vodil ljubljanski nadškof Šuštar, ob njem pa so bili videmski nadškof Alfredo Battisti, celovski škof dr. Egon Kapellari, koprski škof dr. Janez Jenko, škof Elden Curtis iz Helene v ZDA, škofje Lenič in Kvas (Ljubljana) ter Smej (Maribor). Somaševalo je še blizu 100 duhovnikov iz vseh 3 slovenskih škofij ter iz videmske in celovške škofije. Romarjev je bilo okrog 5 tisoč.

Zamisel o sosedskih srečanjih se

je rodila lani na Višarjah. Tam so sklenili, da bi takšna srečanja prirejali izmenoma na Višarjah, na Brezjah in pri Gospe Sveti, torej v Marijinih središčih, ki so v slovenski zgodovini odigrala važno vlogo. — Sodelovanje pri maši je bilo v slovenščini, nemščini in italijanščini. O geslu letošnjega srečanja „Kristus, Odrešenik sveta, združuje prek vseh meja!“ je razmišljal nadškof Šuštar.

500-letnica Nove Štife

V nedeljo pred praznikom Marije Vnebovzete je romarsko svetišče v Novi štifti pri Ribnici obdalo najmanj 6 tisoč ljudi. Zbrali so se ob 500-letnici, odkar na tem kraju častijo Mater božjo. Mašno daritev, ki jo je vodil nadškof Šuštar, so spremljali združeni pevski zbori župnij ribniške dekanije. Nadškof Šuštar je odstiral pomen Marijinega praznika, vabil k zvestobi v veri, Cerkvi ter odgovornemu krščanskemu življenju, frančiškanski provincial Miha Vovk pa je pojasnil pomen obletnice ter posegel v zgodovino novoštiftskega svetišča.

Umrli duhovniki

Mirko Mazora

Mirko Mazora je bil rojen v Brezginju 1913, v duhovnika pa posvečen v Gorici 1939. Kot zaveden slovenski duhovnik je deloval v Idriji, v Tolminu in v Srpenici pri Roveu. 1945 se je pred partizani umaknil v Gorico, kjer je 10 let deloval kot kaplan slovenskih vernikov pri Sv. Ig-

naciju. Obenem je bil tudi katehet na slovenskih šolah in voditelj fan-tovske Marijine družbe. Težko se je ločil od Gorice, ko ga je škof poslal imenoval za župnika v Šempolaju. Po 6 letih je bil prestavljen za župnika v Podgoro, ki ima vernike 2 narodnosti. Tu mu je začelo pešati srce in po 8 letih je prosil za upokojitev. Zadnja leta je živel pri svoji sestri v Gorici, dolge mesece pa je prebil v bolnišnici, kjer mu je 29. julija odpovedalo srce.

Msrgr. Anton Rutar

3. avgusta je umrl starosta slovenskih duhovnikov msgr. Anton Rutar, ki je 29. maja izpolnil 97 let. Rutar se je rodil v Drežnici nad Kobaridom, v duhovnika posvečen v Gorici 1910, bil kaplan v Tolminu in v Bukovem, nato ekonom in pod-ravnatelj, pozneje pa še knjižničar in profesor pastoralke v goriškem semenišču. Med 1. svetovno vojno se je goriško bogoslovje preselilo v Stično. 1934 so ga fašisti obsodili na 5 let konfinacije v zakotno gorsko vas. Nadškof Margotti je dose-gel, da se je po 20 mesecih lahko vrnil v Gorico, kjer se je naselil pri nekih redovnicah in kaplanoval pri Sv. Ignaciju. 1938 je prevzel Pevno, kjer je deloval 33 let. 1971 se je vrnil v Gorico, kjer je tudi zadnja leta spremljal versko in kulturno življenje zamejskih Slovencev.

P. Ambrož Vrečič OFM

15. julija je v novomeški bolnišnici za posledicami operacije zaradi gangrene umrl frančiškan p. Ambrož Vrečič. Rodil se je 1912 v Tišini

v Prekmurju, še mlad vstopil v kapucinski red, v duhovnika je bil posvečen na Hvaru 1937. Služboval je na raznih kapucinskih postojankah, 1959 stopil med kler ljubljanske škofije in bil nekaj časa upravitelj župnij Velika Dolina in Brusnice, 1960 pa stopil v frančiškanski red, služboval nekaj časa v Nazarjah, nato pa do smrti kot kaplan in spovednik v novomeški frančiškanski cerkvi sv. Lenarta. Bolehal je za sladkorno boleznijo.

Milko Margon

25. avgusta je Milko Margon, župnik v Truškah, umrl zaradi možganske kapi. Pokojni se je rodil 1913 na Katinari nad Trstom, bil 1936 v Trstu posvečen, deloval v Predloki, Dekaniji, na Suhorju pri Premu, v tržaški stolnici in na ordinariatu in nazadnje skoro 40 let kot župnik v Truškah.

Rafael Morel

4. septembra je umrl Rafael Morel, upokojeni župnik in starosta primorske duhovščine. Rodil se je 1893 v župniji Šmihel pri Pivki, bil posvečen 1917 v Ljubljani, 1921 se vrnil v tržaško koprsko škofijo. Deloval je v Ilirski Bistrici, v Zagorju, Šmihelu, 1976 se umaknil v Knežak in nazadnje na Mirenski Grad.

Drago Oberžan

23. septembra je umrl duhovnik mariborske škofije Drago Oberžan, rojen l. 1900 v Loki pri Zidanem mostu, posvečen 1924, prodekan, častni kanonik, častni doktor, tajnik škofijskega pastoralnega sveta. Deloval

je kot izseljenski duhovnik med rojaki na Nizozemskem in nato v župniji sv. Rešnjega telesa v Mariboru, kjer je skušal vzgojiti evharistično skupnost. Zadnjih 10 let svojega življenja je posvetil pastoralni prenovi škofije in Cerkve v Sloveniji po smernicah II. vatikanskega koncila. Velik delež je imel pri ustanovitvi duhovniškega sveta, pastoralnega sveta ter vseh njunih komisij in pri ustanovitvi medškofijskega katehetskega sveta.

Štefan Čakš

2. oktobra je umrl zlatomašnik in župnik v pokoju Štefan Čakš. Rojen je bil 1907 v župniji Šmarje pri Jelšah, 1933 bil v Mariboru posvečen v duhovnika, bil kaplan v Loki pri Zidanem mostu in nato v Pišecah 32 let najprej kaplan in potem župnik. 1972 se je odpovedal župniji in odšel v Dom počitka v Šmarju pri Jelšah. Zora Tavčar je v „Vetru v laseh“ zapisala o njem, da „je bil hudo pobožen mož, za oltarjem prav ganljivo svetniški, med nami pa se je prelevil v zdravega kmečkega človeka, ki mu je vera eno z naravo in vsakdanjikom. Takšne naravne, vsele vere nas je tudi učil.“

Sestanek evropskih škofov v Zagrebu

Od 18. do 20. septembra so zastopniki 16 škofovskih konferenc evropskih dežel zborovali v Zagrebu. Svet EŠK je tokrat prvič po ustanovitvi l. 1977 zasedal zunaj Rima. Delo je vodil predsednik Sveta angleški kardinal Basil Hume, navzočih pa

je bilo še 15 zastopnikov škofovskih konferenc evropskih držav: Belgije, ZR Nemčije, DR Nemčije, Anglije, Francije, Grčije, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Avstrije, Portugalske, Španije, Turčije in Madžarske. Jugoslovansko škofovsko konferenco je zastopal ljubljanski nadškof in metropolit šuštar. 11 škofov je bilo dan pred začetkom zborovanja pri srečanju mladih v Stični, z množicami so se srečali tudi v Zagrebu, ki je v nedeljo praznoval svoj evharistični kongres.

Prvi del zasedanja je bil posvečen medsebojnim obvestilom in poročilom, nato je bil pogovor o nekaterih posebej aktualnih vprašanjih. Analizirali so delo lanskega škofovskega simpozija, ki je obravnaval kolegialno odgovornost škofov za evangelizacijo Evrope. Naslednji simpozij bo 1985, ki bo mednarodno leto mladih in bo zato simpozij obravnaval nekaj v zvezi z evangelizacijo mladih. Glede miru in razorožitve niso zavzeli enotnega stališča, češ da mora vsaka škofovska konferenca izbrati med načini, ki so kulturnim, političnim in gospodarskim okoliščinam v njeni deželi najbolj primerni.

Za predsednika Sveta EŠK so ponovno izvolili Basila Huma (Anglija), ob njem pa sta dva nova podpredsednika: nadškof šuštar (Ljubljana) in nadškof Torella (Španija). — V mešani odbor Sveta EŠK in Konference evropskih Cerkva so bili ponovno izvoljeni Hume, Martensen (Kopenhagen), Scheele (Würtzburg), šuštar (Ljubljana) in Torella (Španija).

Baragov dan

Letošnji „Baragov dan“ je bil v nedeljo 28. avgusta v uršulinski cerkvi sv. Trojice v Ljubljani. Slovesno bogoslužje je vodil nadškof šuštar, z njim so somaševali škofje Kramberger, Lenič in Kvas, ameriški škof Curtis in več duhovnikov. Osrednji duhovni nagovor med mašo je imel nadškof šuštar, uvodno razmišljanje v drugi del proslave pa dekan ljubljanske teološke fakultete Franc Perko. Akademik Primož Ramovž je na orglah izvedel svoj „Simfonični portret“, posvečen Baragi, zbor „Anton Foerster“ je pod vodstvom Jožeta Trošta sodeloval pri maši z latinsko mašo, proslavo pa sklenil iz vzhodnega bogoslužja. Letošnja proslava je bila ob 160-letnici mašniškega in 130-letnici škofovskega posvečenja misijonarja Friderika Baraga. Tik pred Baragovo proslavo so v Ljubljani izšla v obsežni knjigi „Baragova misijonska pisma“ na 258 straneh.

Božji služabnik Vendelin Vošnjak

Med božje služabnike Friderika Baraga, Antona Martina Slomška in Janeza Frančiška Gnidovca, o katerih upamo, da jih bomo smeli kdaj častiti kot blažene in svetnike, moramo šteti tudi patra Vendelina Vošnjaka, duhovnika frančiškanskega reda.

Rodil se je 13. 9. 1861 v vasi Konovo, župnija Sv. Martin v Velenju, gimnazijo je obiskoval v Ptujju in Mariboru, stopil v frančiškanski red in 1884 postal duhovnik v Grad-

cu. Živel je večinoma v Zagrebu in na Trsatu. 1900 je postal predstojnik preosnovane frančiškanske province. Umril je v Zagrebu 18. 3. 1933. Ker je redovna preiskava dognala visoko stopnjo kreposti, se je začel 1963 škofijski proces za beatifikacijo.

O poročanju slovenskega tiska o papeževem obisku v Avstrijo

Zelo zanimiv bi bil študij potov, ki so jih in jih še ubirajo naša sredstva družbenega obveščanja, kadar hočejo javnost seznaniti z dejstvi in dogodki v zvezi s katoliško Cerkvijo. Obdobjem žolčnih napadov so sledila obdobja popolnega molka, pa spet poskusi objektivnega poročanja — in kolo se je spet zavrtele... Informacije o Cerkvi so razen redkih izjem zelo površne, pogosto napačne. Poročila o papeževih obiskih v posameznih državah smo nehote primerjali s poročanjem drugih državljanov in ugotovili, da časnikarji in uredniki uporabljajo izrazito dvojna merila. Kadar gre za obisk poglavarja te ali one države, so poročila stvarna, vsebinsko zaočkrožena, brez prikritih osti. Kadar pa gre za papeža, je treba seveda poiskati in primerno povečati vsak najmanjši škandal ali škandalček, pa čeprav gre za majhno skupino skrajnežev ali pisanje pogošnega bulvarskega lističa... Zdi se, da je poročanje o papeževem obisku v Avstriji preseglo meje dobrega okusa... Vprašanje denarja se je vlekló že od napovedi obiska sem. Koliko bodo stali varnostniki, tehnična služba in še marsikaj drugega. Ka-

kor bi se zbalí, da bo sosednja Avstrija zaradi papeževga obiska bankrotirala in jo bomo morali reševati iz nelikvidnosti... V našem tisku beremo izraze, ki so onkraj dobrega okusa. Papeški show, mešetarski blišč, teater z enim igralcem in stotisoči statistov, cerkveni cirkus; vse to so besede, ki jih v zadnjih dneh nismo tako redko zasledili. Ali je avtor morebiti pomislil, kako je nekaj stotisoč bralcev oz. poslušalcev sprejelo dejstvo, da je verski obred (velika srečanja so bila vedno v zvezi z mašo ali bogoslužjem božje besede) označil za „cerkveni cirkus“?... Skrajno žaljiva je primerjava med Hitlerjem in Janezom Pavlom II., ki sta govorila na istem dunajskem trgu.

Družina 1983/37.

Celovški škof kritiziral avstrijsko katoliško mladino

Avstrijski škof za pastoralo mladine dr. Egon Kapellari se je v pogovoru za Kathpress kritično izrekel o avstrijski katoliški mladini, ki zlahka naseda marksističnim geslom in prehaja prek okvira katoliških ustanov in načel. Znotraj skupin mladih avstrijskih katoličanov, zbranih v Katoliški akciji, so nekatere stvari, ki kličejo po prenovi. Premalo se posvečajo duhovnemu poglobljanju, molitvi, dobrodelni dejavnosti, pač pa se zavzemajo „za mir in socialno pravičnost“ z levičarskimi skupinami, ki jim služijo kot peta kolona, in od katerih nekritično prevzemajo celo sramotenje papeža in Cerkve.

Malo za šalo, malo zares...

Vodič razkazuje gostom grad: „Ta grad je iz 12. stoletja. Drugo leto bodo na dvorišču zgradili vodnjak iz 14. stoletja.“

Trgovčič: „Od vsake stvari, ki jo prodam, imam zgubo.“

„Od česa pa potem živiš?“

„Od tega, ker imam ob nedeljah zaprto.“

Srečata se Juda, ki se že dolgo poznata.

„Kako je s tvojimi sinovi? Gotovo so že veliki?“

„Ja, odrasli so že. Prvi živi v Moskvi in tam gradi komunizem. Drugi živi v Varšavi in gradi tam komunizem. Tretji živi v Izraelu.“

„In tam gradi komunizem?“

„Kaj noriš? V svoji lastni domovini?“

V mestnem avtobusu posadí mati svojega malčka v naročje nekemu gospodu.

„Zakaj pa ravno meni?“ se začudi ta.

„Poiskati moram denar za vožnjo, vi ste pa edini, ki imate dežni plašč.“

„Obljubil si, da ne boš več pil.“

„Seveda: ne več, pa tudi ne manj.“

V gostilni.

Gost: „Tako trdega mesa nisem še nikoli jedel!“

Natakar: „Res? Potem ste pa prvič pri nas.“

„Naš rabin je izreden človek,“ pripoveduje Jud drugemu Judu. „Vsako soboto se mu prikaže Bog in z njim govori.“

„Tega ne verjamem,“ ugovarja drugi.

„Saj mi je rabin sam pravil.“

„No, potem je lagal.“

„Kako bi Bog hotel govoriti z lažnivcem.“

„Zakaj si bolj zapomnimo prijaznega natarkarja kot neprijaznega?“

„Ker je prijaznih manj.“

„Zakaj si pa ne skuhaš čaja z limono, če si tako prehlajen?“

„Saj sem si ga hotel, pa ne vem, kdo mi je popil ves rum.“

V gostilni.

„Ali imate govejo juho?“

„Imamo. Dve vrsti: iz kocke in pravo.“

„Kakšna je pa prava?“

„Iz dveh kock.“

Na bencinski črpalki.

„Prosim, ugasnite motor, ko tankam.“

„Saj sem ga! Trese se le inštruktor zraven mene.“

„Bil sem lep bedak, ko sem te vzel.“

„Bedak že, lep pa ne.“

„Zakaj ne vržejo škoti pregorele žarnice v smeti?“

„Ker pravijo, da so podnevi še zmeraj uporabne.“

KJE JE KAJ

LETO 50

DECEMBER 1983

ADVENT IN BOŽIČ	V pričakovanju Odrešenika (Janez Jenko, škof) 642 Božično voščilo DŽ 641 Molitev moža pred jaslicami 645 Božična voščila slovenskih škofov 646 Silvestrovo (Vinko Beličič) 646 Božič v naših družinah 647 O božiču (Rezi Marinšek) 648 Na peči (Ivan Cankar) 651 Božični dnevi (Milena Merlak) 653 Trije kralji (Vinko Beličič) 653 Božična (Lilij Novy) 653 Sveti božični čas (Oton Župančič) 657
NAŠA VPRAŠANJA	Trdnost izobraženčeve vere (V. Brumen) . 654 Med nami v Argentini 687 Med Slovenci v zamejstvu 692
SLOVENSKA CERKEV	Za človeka gre (Marko Kremžar) 656 Iz Slovenije 693
SODOBNA VPRAŠANJA	Naprej, nazaj (Avgust Horvat) 660
PAPEŽEVA POTOVANJA	Papež je obiskal Lurd 665 Janez Pavel II. 4 dni v Avstriji 667
JUBILEJI	Ob 100-letnici rojstva Ivana Preglja (Tine Debeljak) 672
ZA MLADINO	Nekaj lepega za ljubega Boga (Fr. Sodja) 677
LEPOSLOVJE	Med romarji (Jože Krivec) 679
HUMOR	Malo za šalo, malo zares 699

Uvoženo iz Slovenije:

Kdor bere med vrsticami, vé tudi, kaj ni napisano.

Bivši direktor Ine Djurekovič je bil, kot zdaj že vemo, pokvarjenec od otroških let, sovražnik iz mladih dni in saboter od začetka do kraja. Ko ne bi pobegnil, bi bil še naprej dober komunist, pošten samoupravljavec, vzoren voditelj. In imel bi neoprečno preteklost. Na zdravje!

Ljudje z dvojno moralo imajo dvakrat več.

Lovska sezona je v polnem teku. Na muhi imamo v glavnem zajee. Lov na večjo zverjad je najavljen, vendar se še ni začel. Razen tu in tam. Bolj tam kot tu.

„Kako gre temu delavcu?“ —

„Dobro. Pravi, da je vsega sit.“

Dan republike bomo tokrat proslavili v mejah svojih možnosti. Zaradi depozita pa tudi v mejah svoje države.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena
Editor y director: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectua' No. 223.231

Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L.,
Estados Unidos 425, 1101 Bs. As.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzoreij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual
No. 223.231.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr, Toronto M8W 4C4, Canada.
TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za l. 1983: \$a 200.
DENARNA NAKAZILA NA NA-SLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires Argentina.

Zunanja in notranja oprema: Stane Snoj.

„NE VSE ZA
VSAKDANJI KROH,
ČLOVEK JE TELO
IN DUH.

SAJ ŠE GORA
IN DREVO
RASTE V ZEMLJO
IN NEBO“

DR. ALOJZ GRADNIK

La Vida Espiritual